

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ**

KATEDRA OBČANSKÉHO PRÁVA

**DIPLOMOVÁ PRÁCE
NÁHRADA ŠKODY ZPŮSOBENÁ ZVĚŘÍ A NA ZVĚŘI**

ZPRACOVALA: MARKÉTA KRÁLÍKOVÁ

VEDOUCÍ DP: JUDR. ALEXANDER ŠÍMA

MÍSTO A ROK ZPRACOVÁNÍ: PLZEŇ 2014

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Markéta KRÁLÍKOVÁ**
Osobní číslo: **R09M0111P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Název tématu: **Náhrada škody způsobená zvěří a na zvěři**
Zadávací katedra: **Katedra občanského práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Historický přehled
3. Pojem zvěř a zvíře
4. Vlastnictví zvěře a zvířat
5. Odpovědnost za škodu obecně
6. Odpovědnost za škodu způsobenou zvěří a zvířaty
7. Odpovědnost za škodu způsobenou na zvěři a zvířatech
8. Odpovědnost za škodu způsobenou vybranými zvláště chráněnými živočichy
9. Pravidla a postupy při oceňování výše náhrady
10. Srovnání s cizí právní úpravou
11. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

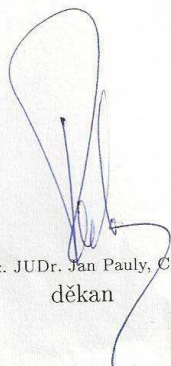
viz příloha

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Alexander Šíma
Katedra občanského práva

Datum zadání diplomové práce: **7. února 2013**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2014**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
pověřená osoba

V Plzni dne 24. června 2013

PROHLÁŠENÍ

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

Plzeň, březen 2014

Podpis plným jménem

Obsah

1. ÚVOD.....	7
2. HISTORICKÝ PŘEHLED	10
2.1. PRAVĚK.....	10
2.2. STAROVĚK.....	10
2.3. STŘEDOVĚK	11
2.4. NOVOVĚK	13
2.4.1. OBČANSKÝ ZÁKONÍK Z ROKU 1964	16
3. POJEM ZVĚŘ A ZVÍŘE	18
3.1. POJEM ZVĚŘ A ZVÍŘE OBECNĚ	18
3.2. ZVÍŘE	18
3.3. ZVĚŘ	21
3.4. ŽIVOČICH.....	22
4. VLASTNICTVÍ ZVĚŘE A ZVÍŘAT	24
4.1. VLASTNICKÉ PRÁVO OBECNĚ	24
4.1.1. VLASTNICTVÍ.....	24
4.1.2. VĚCI.....	25
4.1.3. ROZDĚLENÍ VĚCÍ	25
4.1.4. NABYTÍ VLASTNICTVÍ.....	26
4.2. VLASTNICTVÍ ZVÍŘAT	27
4.3. VLASTNICTVÍ ZVĚŘE.....	28
4.4. VLASTNICTVÍ RYB	29
5. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU OBECNĚ.....	31
5.1. PŘEDPOKLADY VZNIKU ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU	31
5.1.1. DELIKT	31
5.1.2. ÚJMA	33
5.1.3. KAUZÁLNÍ NEXUS (PŘÍČINNÁ SOUVISLOST)	34
5.1.4. ZAVINĚNÍ.....	34
5.2. PREVENCE	35
5.3. OKOLNOSTI VYLUČUJÍCÍ PROTIPRÁVNOST	36
5.3.1. NUTNÁ OBRANA	36
5.3.2. KRAJNÍ NOUZE	36
6. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU ZVĚŘÍ A ZVÍŘATY	38
6.1. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU ZVĚŘÍ.....	38
6.2. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU ZVÍŘATY	40

7. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU NA ZVĚŘI A ZVÍŘATECH.....	42
7.1. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU NA ZVĚŘI	42
7.2. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU NA ZVÍŘATECH ...	43
7.3. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU NA RYBÁCH	45
8. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU VYBRANÝMI ZVLÁŠŤ CHRÁNĚNÝMI ŽIVOČICHY	47
8.1. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU VYBRANÝMI ZVLÁŠŤ CHRÁNĚNÝMI ŽIVOČICHY NA RYBÁCH	49
9. PRAVIDLA A POSTUPY PŘI OCEŇOVÁNÍ VÝŠE NÁHRADY	51
10. SROVNÁNÍ S CIZÍ PRÁVNÍ ÚPRAVOU	53
10.1. SLOVENSKO	53
10.2. POLSKO	53
10.3. NĚMECKO	54
10.4. ŠVÝCARSKO.....	54
10.5. RAKOUSKO.....	55
11. ZÁVĚR.....	56
CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ.....	60
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62
ČLÁNKY.....	63
PRAMENY.....	64
JUDIKATURA	65
INTERNETOVÉ ZDROJE.....	65

1. ÚVOD

Nový občanský zákoník přináší novou úpravu pojetí zvířete v právním smyslu, je to podle mého názoru jedna z nejvýznamnějších změn a cílem této práce je tedy zhodnotit, jak se tato právní úprava bude užívat v praxi, a jaké změny tento zákoník v oblasti odpovědnosti za škodu a náhrady škody přesně přinesl. Tuto diplomovou práci jsem si vybrala právě z toho důvodu, že se v praxi setkávám se spousty případů, kde se řeší náhrada škody způsobená zvířetem nebo na zvířeti, a také, jelikož bydlím na vesnici a mám kolem sebe spousty rybářů a myslivců, kteří řeší škody způsobené zvěří a na zvěři. Dalším cílem této práce je popsat úpravu zvěře podle zákona o myslivosti č. 449/2001 Sb. a zákona o rybářství č. 99/2004. Pro přehlednost jsem tuto práci rozdělila do jedenácti samostatných kapitol.

Úvodní kapitola pojednává o tom, proč jsem si toto téma zvolila, jak bude práce zpracována a jaká témata budou v práci rozebrána.

Druhá kapitola je nazvána historický přehled. Tato kapitola se bude věnovat tomu, jak se vyvíjely úpravy o zvířatech a o jejich ochraně v občanských zákonících nebo v jiných důležitých předpisech.

Ve starověku byly zajisté důležitými dokumenty např. Zákoník vladaře Urnammua z Uru, zákony Lipit-Ištarovy a zákony z Ešnunny. Tyto dokumenty upravují například náhradu škody způsobenou na zvířeti a ochranu zvířat. Další a jistě jeden z nejdůležitějších předpisů je Chammurapiho zákoník, kde lze nalézt ustanovení o náhradě škody.

Určitě je důležité se zmínit o středověkých právních předpisech a dokumentech, mezi které patří známa slovanská památka Zákon sudnyj ljudem, kde je upravena odpovědnost za škodu. V této době byly významná také panovníkova práva, která se nazývala „Regály“. A též neméně důležitým byl rozvoj rybníkářství a právní úprava pro rybáře.

Do novověku budou určitě náležet usnesení Českého zemského sněmu a právní předpisy pro rybáře, jako například Rybářský řád Rudolfa II. a Rybářské řády Karla IV. Dalším podstatným právním předpisem byl Všeobecný honební patent Josefa II. A určitě nelze zapomenout na Obecný zákoník občanský ABGB.

Tato kapitola se dále bude věnovat návrhům občanských zákoníků, vývoji zákona o myslivosti, zákona o rybářství a hlavně občanskému zákoníku z roku 1964 a jeho úpravě náhrady škody, odpovědnosti za škodu a právnímu postavení zvířat.

Další kapitola se nazývá pojem zvěř a zvíře. Tato kapitola bude pojednávat o právní úpravě těchto pojmů a o rozdělení druhů zvířat podle nového občanského zákoníku. Dále do této kapitoly bude zařazen i pojem živočich, který se řídí zákonem o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb.

Ve čtvrté kapitole se zaměřím na vlastnictví zvěře a zvířat. Nejprve by bylo dobré vymezit pojem vlastnictví a nabytí vlastnictví obecně a zaměřit se na věci a jejich rozdělení. Poté bych přešla k nejdůležitější části této kapitoly, a to k samému vlastnictví zvěře a zvířat a určitě by bylo dobré rozebrat problematiku vlastnictví k rybám.

Pátá kapitola bude rozebírat odpovědnost za škodu obecně, její předpoklady pro vznik a určitě se zmíním o okolnostech vylučujících protiprávnost.

Následující kapitola bude o odpovědnosti za škodu způsobenou zvěří a zvířaty, kde bych pro přehlednost rozdělila tuto kapitolu na dvě podkapitoly, a to na podkapitulu s názvem odpovědnost za škodu způsobenou zvěří a na kapitulu odpovědnost za škodu způsobenou zvířaty.

Sedmou kapitolu s názvem odpovědnost za škodu způsobenou na zvěři a zvířatech bych pojala obdobně, jako tu předchozí tak, že bych ji rozdělila také na dvě podkapitoly, z nichž jedna by se věnovala zvěři a druhá zvířatům. A určitě bych se věnovala i škodám na rybách.

Osmá kapitola je věnována zvlášť vybraným chráněným živočichům a odpovědnosti za jimi způsobenou škodu podle zákona o poskytování náhrad škod způsobených zvlášť vybranými chráněnými živočichy č. 115/2000 Sb. zmínila bych se zde například o bobrovi evropském. Dále bych sem zařadila škodu způsobenou těmito živočichy na rybách, jako například škodu způsobenou kormoránem velkým nebo vydrou říční.

V další kapitole se budu věnovat pravidlům a postupům při oceňování výše náhrady, například podle vyhlášky o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích č. 55/1999 Sb, podle zákona o poskytování náhrad škod způsobených zvlášť vybranými chráněnými živočichy č. 115/2000 Sb. a v neposlední řadě podle vyhlášky o stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvlášť chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených plodinách a na lesních porostech č. 360/2000 Sb.

Předposlední kapitola bude věnována srovnání s cizí právní úpravou. A to tak, že bych se zaměřila na různé státy a jejich soukromoprávní úpravu zvířat, ale i na veřejné právo, které upravuje zvěř.

A v závěru bych ráda shrnula vše, co jsem se díky své práci dozvěděla o právním postavení zvířat a zvěře, o odpovědnosti za škodu způsobenou zvířaty nebo zvěří, o odpovědnosti způsobenou na zvířatech nebo na zvěři, o vlastnictví ke zvěři a zvířatům a hlavně způsobech náhrad těchto škod. Toto téma je zajímavé a jistě dost problematique a proto doufám, že tato práce alespoň nějaké problémy objasní.

2. HISTORICKÝ PŘEHLED

2.1. PRAVĚK

Ve vývoji člověka byla zvěř důležitou součástí jeho života, a to díky tomu, že zvěř, a ne jen zvěř, ale i ryby a menší ptáci byly hlavní obživou člověka. Způsobem, jak zvěř, ryby i ptáky získávali ke své obživě, byl lov. Lovilo se ve skupinách, a proto byl lov také důležitou společenskou záležitostí. V této době se nedá uvažovat o tom, že by se mluvilo o škodách na zvěři, nebo odpovědnosti za ně. Lidé v této době žili kočovným stylem života, což znamená, že se často stěhovali za potravou, tedy za stády zvěře, kterou lovili.

Důležitým okamžikem byl rozvoj zemědělství a pastevectví s čímž souvisela domestikace zvěře. V této době se lidé začali usazovat na jednom místě a díky tomu mohli začít pěstovat různé plodiny a chovat zvěř.

2.2. STAROVĚK

V tomto období se lidé a vztah ke zvěři rozvíjeli různě, a to podle toho na jakém území žili, tedy tam, kde se dalo pěstovat obilí, se rozvíjely starověké státy, kdežto na území, kde to nešlo, pokračoval pravěk.

Ve starověkých státech se změnil přístup k lovu, a to takovým způsobem, že už se zvěř nelovila proto, aby získali potravu, nebo k ochraně před škůdci, ale lov pro ně byl sportem a zábavou. Ve starověku ulovená zvěř patřila lovcovi, pokud již před tím nepatřila někomu jinému a z toho můžeme usuzovat, že bychom mohli mluvit o počátcích pojmu vlastnictví zvěře.

Nejdůležitější dokumenty, které upravují postavení zvířat a jejich ochranu ve starověkých státech jsou např.: Zákoník vladaře Urnammua z Uru. V textu jsou zmiňováni dozorcí nad pastvou dobytka, což je dokladem organizované péče o chovaná zvířata. Zákony Lipit-Ištarovy upravují pravidla řešení náhrad škod

způsobených na domácím zvířeti osobou odlišnou od vlastníka. Zákony z Ešnunny řeší například poranění člověka nebo zvířete zvířetem.¹

V této době byl jedním z nejvýznamnějších kodexů Chammurapiho zákoník z 18. století před n. l.. Platil pro starobabylonskou říši. V tomto zákoníku se setkáváme s ustanoveními, která zakládají odpovědnost za škodu způsobenou zvířem a na zvíři, jako např.: §244 Jestliže si někdo najal dobytče nebo osla a ve volné přírodě je usmrtil lev, jde to na vrub majitele dobytčete nebo osla. § 249 Jestliže si někdo najal dobytče, avšak bůh je zabije a ono zahyne, člověk, který si najal dobytče, při bohu odpřísáhne a bude propuštěn. §250 Jestliže dobytče při své chůzi ulicí někoho potká a usmrtí, tento příklad nezakládá právních nároků. §251 Jestliže je něčí dobytče trkavé a jeho brána (okolní okrsek) mu oznámila, že je trkavé, on však jeho rohy nezabezpečil, své dobytče nespoutal, jeho dobytče potom potrkalo příslušníka plnoprávních občanů a usmrtilo jej, zaplatí půl miny stříbra.²

2.3. STŘEDOVĚK

Slovanské kmeny, které osídlily území českého státu v 6. a 7. století, s sebou přinesly i znalost chovu domácích zvířat a lovu ryb. V této době bylo právo rybolovu zcela svobodné, tedy každý, kdo měl přístup k vodnímu toku, mohl zřejmě bez dalšího ryby lovit a přivlastňovat si je.³

V nejznámější slovanské právní památce z druhé poloviny 9. stol., jíž je Zákon sudnyj ljudem, neboli soudní zákon pro laiky, nalezneme ustanovení o odpovědnosti za škodu způsobenou na zvířeti, a to například : čl. 22 Vypůjčí-li si někdo koně do určitého místa, a odvede-li jej nebo pošle za místo určené a přihodí-li se, že se poškodí nebo zemře, musí vypůjčovatel dát odškodné pánu

---

¹ Mullerová H., Stejskal V., Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, 96 s. 978-80-200-2317-9

² Balík S., Texty ke studiu obecných dějin státu a práva. ZČU Plzeň, 1995, 28 s.

³ Hemelík T., Rybářství a právo. Praha: ORAC,s.r.o., 2000, 11 s.

koně. Čl. 23 Kdo zavřel cizí dobytek a buď hladem umořil nebo nějak jinak zahubil, budiž odsouzen k dvojnásobku.⁴

Za feudalismu má veškerá práva ve své moci panovník, tyto práva se nazývají „Regály“, jsou to panovníkova výsostná práva, která potvrzovala panovníkovu suverenitu. Obsah těchto práv byl většinou ekonomický a výnosy spojené, které z nich panovníkovi plynuly, byly určeny na úhradu nákladů spojených s plněním jeho vladařských povinností. Mezi regální práva patřila práva rybolovu a honitby. Panovník tyto práva propůjčoval nebo prodával. Rybolovní regál se u nás moc neuplatnil. Regál honitby vznikl tak, že panovník daroval lesy s výhradou, že i nadále v nich bude lovit vysokou zvěř, černou zvěř, medvědy a bobry, ostatní ponechal obdarovaným. Také prodej, nebo zástava lesa se uskutečňovala s výhradou honebního práva pro panovníka, právo honitby se oddělilo od vlastnictví k půdě a stal se regálem.⁵ Regál je ale s rozvojem feudalismu omezován. V roce 1388 nařízení krále Václava IV. se ustavilo tzv. právo dominikální, které zavádí lov, jako výsadu vrchnosti. Pro panovníka jsou určeny okrsky, kde může lovit.⁶

Jedním z nových právních pojmů, který přišel na naše území z Německa a rozšířil jeden z druhů reálného břemene, a to železné krávy a včely. Nejobvyklejším způsobem reálného břemene typu dobytka bylo jeho zřízení bez skutečného odevzdání movité věci. Dobytek zůstával u zřizovatele reálného břemena, které zatěžovalo jeho vlastní nemovitost. Např. vlastník pozemku daroval krávu kostelu a kráva zůstala dále na jeho usedlosti s tím, že věčně bude kostelu odvádět jednu libru vosku ročně.⁷ Toto reálné břemeno zaniklo v 19. stol.

---

⁴Adamová K.,Soukup L. prameny k dějinám práva v českých zemích. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004, 16 s. ISBN 80-86898-04-0

⁵ Kadlecová,Marta;Schelle,Karel;Veselá,Renata;Vlček,Eduard. Dějiny českého soukromého práva. Plzeň : Aleš Čeněk,2007, 62 s. ISBN 978-80-7380-041-3

⁶Historie myslivosti, dostupné na : <http://www.myslivost.estranky.cz/clanky/historie-myslivosti/>

⁷ Kadlecová,Marta;Schelle,Karel;Veselá,Renata;Vlček,Eduard. Dějiny českého soukromého práva. Plzeň : Aleš Čeněk,2007, 77 s. ISBN 978-80-7380-041-3

V době vrcholného středověku se objevují první zprávy o takzvaných cechovních rybářích, tedy rybářích, kteří se sdružovali podle své profese.⁸ Tito rybáři měli už svá pravidla a rybařit mohl jen ten, který úspěšně složil rybářskou zkoušku. Největší rozvoj rybníkářství byl v 16. století, rybníky budovala šlechta, města a církevní instituce, sloužily hlavně k chovu ryb. Toto období přerušila až třicetiletá válka.

2.4. NOVOVĚK

V roce 1573 v usnesení Českého zemského sněmu je zaznamenáno, že vlastnictví pozemku souvisí s právem lovu a dále zde lze nalézt nařízení o ochraně zvěře. Nejen toto usnesení, ale další, jako je usnesení z roku 1627 obsahují úpravy chovu zvěře.

Vývojem společenských vztahů se změnilo i základní pojetí rybolovu. Bylo proto také třeba jeho určité právní regulace. Tvorba a přijímání právních předpisů upravující rybařství byla odjakživa velmi komplikovanou záležitostí. V historických dobách nebylo třeba vydávat zvláštní zákony na ochranu rybařství. Postačilo stíhat pouze „pych a výtržnosti“. Taková ustanovení obsahoval např. Rybářský řád Rudolfa II. z roku 1583 i Rybářské řády Karla IV. z roku 1720 a 1728.⁹

Karel IV. ještě vydal v roce 1728 Lovecký řád, který obsahoval ustanovení o lovectví. Tento řád zůstal nezměněn do vlády Marie Terezie.

Za vlády Marie Terezie vydáním lesních řádů začíná preference lesnictví na úkor myslivosti a postupem času se myslivost výrazně podřizuje potřebám lesního hospodářství. Přesto zůstala myslivost úzce spjata s ochranou zvěře a ochrannářské snahy mají v našich podmínkách dlouholeté

---

⁸ Hemelík T., Rybařství a právo. Praha: ORAC,s.r.o., 2000, 11 s.

⁹Šíma A. Právní předpisy pro rybáře. Praha : Panorama, 1988, 20 s.

tradice. Právě lesníci a myslivci patřili k prvním ochráncům přírody.¹⁰ Jedním z patentů Marie Terezie je Patent o hubení vrabců, který sloužil k tomu, aby vrabci neničili úrodu. Poddaní museli nosit vrabčí hlavy úředníkům, kteří k tomu byli zmocněni.

Josef II. vydal v roce 1786 Všeobecný honební patent, ve kterém byla upravena škoda způsobená zvěří a lovem.

Jedním z nejdůležitějších právních dokumentů novověku je Obecný zákoník občanský z roku 1811 (císařský patent č. 946/1811 Sb. zák. soud. z 1. června 1811) známý jako ABGB, který u nás platil až do roku 1950. Ten vycházel z římského práva, ale také z přirozeného práva. Upravoval například přivlastnění lovem zvířat a to v § 383 a v § 384 je upraveno přivlastňování roje domácích včel a jiných krotkých nebo zkrocených zvířat, kdy vlastník pozemku si nesmí přivlastnit toto zaběhnuté zvíře po určenou dobu a během této doby si může vlastník zvířete zvíře chytit a nahradit škodu způsobenou zvířetem. Dále upravuje nabytí vlastnictví přírůstkem z vrhu zvířat v § 405, kdy všechny užitky pocházející od zvířete přibudou vlastníkovu zvířete. § 406 říká, že vlastník zvířete, které bylo oplodněno zvířetem jiného, není tomuto povinen odměnou, ledaže by byla vymíněna.¹¹ Dalším důležitým ustanovením je povinnost k náhradě škody způsobené zvířetem. V § 1320 je uvedeno, že Poškodí-li se někdo zvířetem, jest za to odpověden ten, kdo je k tomu pošval, podráždil nebo zanedbal je opatrovati. Nemůže-li býti nikomu dokázáno zavinění toho druhu, pokládá se poškození za náhodu.¹² Další paragrafy, které toto upravují, jsou §1321, §1322.

V polovině 19. století rybáři, kteří se živili rybařením, se mohli stát živnostníky a došlo k obnovování rybníků. Z této doby také pochází první

---

¹⁰ Černý Jiří, Myslivost jako aktivní ochrana přírody, Myslivost, .2011.květen. Dostupné na: <http://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2011/Kveten---2011/Myslivost-jako-aktivni-ochrana-prirody.aspx>

¹¹ Shelle K., Tauchen J., Občanské zákoníky. Nakladatelství KEY publishing s.r.o., 2012, 242 s. ISBN 978-80-7418-146-7

¹² Shelle K., Tauchen J., Občanské zákoníky. Nakladatelství KEY publishing s.r.o., 2012, 320 s. ISBN 978-80-7418-146-7

rybářský zákon z roku 1883. Ale až do roku 1885 lov ryb upravoval občanský zákon z roku 1811. V roce 1885 byl vydán Zákon o rybářství ve vodstvu vnitrozemském ze dne 25.4.1885 ř. z. , a ten zrušil oprávnění volného lovu ryb. Stanovil, že v umělých vodních shromaždištích nebo korytech mají právo lovu ryb držitelé těchto zařízení a v přirozeném vodstvu ti, jimž bude přiručeno zákonem zemským.¹³ Dalším zákonem o rybářství byl až zákon z roku 1952, ten platil až do roku 1963, kdy byl vydán zákon o rybářství, který stanovil, že rybářství je odvětvím zemědělské výroby. Tento zákon platil až do roku 2004, kdy byl vydán nový zákon o rybářství platný do dnes.

Návrh občanského zákoníku zvaný Vládní návrh zákona, kterým se vydává občanský zákoník, nepřinesl v úpravě o zvěři a zvířatech nic nového, vše zůstalo tak, jak to bylo v občanském zákoníku z roku 1811, upraveno to bylo v §157 a v §175, navíc nebyl schválen díky roku 1938, kdy přišel Mnichovský diktát.

Zákony o myslivosti do roku 1929 se jen upravovaly, ale v tomto roce byl vydán Malý honební zákon, který upravoval například vydání loveckých lístků.

Za protektorátu Čechy a Morava bylo vydáno v roce 1941 Vládní nařízení o myslivosti. Zde je upraven například pacht honitby. V §12 odst. 4 se píše, že pachtýřem může být jen ten, kdo měl nejméně 3 roky roční honební lístek v území Velkoněmecké říše a prokáže, že je členem mysliveckého svazu uznaného nejvyšším mysliveckým úřadem. Nejvyšší myslivecký úřad může připustit výjimky.¹⁴ Toto nařízení platilo do konce druhé světové války, kdy v roce 1947 byl vydán Zákon o myslivosti č. 225/1947, který platil od 1.1.1948. Byla v něm mimo jiné upravena škoda způsobená honbou a zvěří v § 40 - § 47 a pytláctví v § 48 - § 53. Nový Zákon o myslivosti č. 23/1962 Sb. byl vydán v roce 1962. Škoda na zvěři je v něm upravena v části páté pod názvem Ochrana myslivosti a škoda způsobená zvěří a výkonem práva myslivosti je v části deváté. Prvním zákonem po roce 1989 byl zákon o myslivosti z roku 1992, ve kterém

---

¹³ Šíma A. Právní předpisy pro rybáře. Praha : Panorama, 1988, 21 s.

¹⁴ Vládní nařízení o myslivosti 127/1941 Sb., §12 odst.4, ASPI

byly definovány škody na zvěři. Posledním zákonem o myslivosti byl zákon č. 449/2001, který platí do dnes.

Občanský zákoník z roku 1950 č. 141/1950 Sb. upravuje náhradu škody způsobenou zvěří v § 350, kde je zvíře bráno jako věc. Toto ustanovení říká, že : Za škodu způsobenou věcí odpovídá ten, čím je věc nebo komu slouží, ledaže dbal potřebné péče o její opatrování nebo o dohled na ni. Tak odpovídá zejména za škodu způsobenou zvířetem jeho chovatel.¹⁵

2.4.1. OBČANSKÝ ZÁKONÍK Z ROKU 1964

Do nedávna u nás platil Občanský zákoník z roku 1964, který pojem zvíře nijak nedefinoval, jen v pár ustanoveních bychom mohli najít zmínku o zvířatech a to v § 127 zákona č. 40/1964 Sb., kde se píše: Vlastník věci se musí zdržet všeho, čím by nad míru přiměřenou poměrům obtěžoval jiného nebo čím by vážně ohrožoval výkon jeho práv. Proto zejména nesmí ohrozit sousedovu stavbu nebo pozemek úpravami pozemku nebo úpravami stavby na něm zřízené bez toho, že by učinil dostatečné opatření na upevnění stavby nebo pozemku, nesmí nad míru přiměřenou poměrům obtěžovat sousedy hlukem, prachem, popílkem, kouřem, plyny, parami, pachy, pevnými a tekutými odpady, světlem, stíněním a vibracemi, nesmí nechat chovaná zvířata vnikat na sousedící pozemek a nešetrně, popřípadě v nevhodné roční době odstraňovat ze své půdy kořeny stromu nebo odstraňovat větve stromu přesahující na jeho pozemek. A v § 559 zákona č. 40/1964 Sb.: vady musí kupující uplatnit u prodávajícího bez zbytečného odkladu. Práva z odpovědnosti za vady se může kupující domáhat u soudu, jen jestliže vady vytkl nejpozději do šesti měsíců, jde-li o vady krmiv, do tří týdnů a jde-li o vady zvířat do šesti týdnů od převzetí věci. Tento Občanský zákoník považoval zvířata jako věci movité, a proto na ně byla používána ustanovení o věcech. Zvíře mohlo být například vlastněno a stejně tak i ztraceno podle § 135 OZ. Pojem zvířete jako živého tvora je upravován jinými předpisy, jako zákonem na ochranu zvířat č. 246/1992 Sb. a zvěř je upravena v zákoně o myslivosti č. 449/2001 Sb.

---

¹⁵ Shelle K., Tauchen J., Občanské zákoníky. Nakladatelství KEY publishing s.r.o., 2012, 469 s. ISBN 978-80-7418-146-7

Odpovědnost za škodu a náhrady škod způsobených zvířetem se řídily ustanoveními v hlavě druhé OZ, která se nazývá Odpovědnost za škodu, toto se použije subsidiárně k zákonu č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrad škod zvláště vybranými živočichy.

Nový občanský zákoník č. 89/2012 (NOZ) už zvířata jako věci nevnímá, o čemž budou pojednávat další kapitoly.

3. POJEM ZVĚŘ A ZVÍŘE

3.1. POJEM ZVĚŘ A ZVÍŘE OBECNĚ

Tyto pojmy nemají jednotnou právní úpravu, ale jsou upraveny v mnoha právních předpisech. V praxi rozlišujeme zvěř, zvíře a živočich, u některých z těchto pojmů lze nalézt legální definici a u některých ne.

Zvěř je upravena hlavně v zákoně o myslivosti, zvíře zase v zákoně na ochranu zvířat proti týrání a pojem živočich, tedy podle tohoto zákona volně žijící živočich, je upraven v zákoně o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů v § 2 a) se rozumí volně žijícím živočichem jedinec živočišného druhu, jestliže se populace tohoto druhu v přírodě udržují anebo udržovaly samovolně, včetně druhu v přírodě nezvěstného nebo v přírodě vyhynulého, a to i v případě chovu jedince v lidské péči nebo jiného ovlivňování jeho vývoje člověkem.¹⁶

Pojem zvíře je dále upraven v novém občanském zákoníku v § 494, kde se píše, že: Živé zvíře má zvláštní význam a hodnotu již jako smysly nadaný živý tvor. Živé zvíře není věcí a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze.¹⁷

3.2. ZVÍŘE

Jak jsem již psala, nový občanský zákoník (NOZ) definuje zvíře, jako smysly nadaného živého tvora, který má zvláštní význam a hodnotu a tímto se liší od člověka, který je nadaný nejen smysly, ale i rozumem.

---

¹⁶ Beck-online, zákon č. 100/2004, §2, dostupné na : <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrf6mrqga2f6mjgaxhazrsfu2q>

¹⁷ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 225s. ISBN 978-80-7208-922-2

Nový občanský zákoník nebere zřetel jen na samotné zvíře, ale i na jeho pána a bere v ochranu i jejich vzájemný vztah a emoční vazbu. Podle něj tedy živé zvíře není věcí a vyjadřuje, za jakých podmínek na ně lze aplikovat předpisy o movitých věcech. V § 494 je upraveno, kdy se na zvířata použijí ustanovení o věcech, a to jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jejich povaze. Důvodová zpráva k tomuto uvádí příklad: Bylo by v rozporu s povahou zvířete jako živého tvora použít jako zástavu psa lpícího na svém pánovi s tím, že pes bude předán zástavním věřiteli jako osobě zvířeti cizí a vystaven stresu.¹⁸ NOZ uvádí pojem živé zvíře, což znamená, že mrtvé zvíře je věcí.

Soukromé právo rozlišuje zvířata na domácí a divoká. Tato kategorizace zvířat je důležitá například pro účely nabytí vlastnictví a pro povinnost nahradit škodu způsobenou zvířetem.

Za divoká zvířata nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb. považuje v § 1046 ta zvířata, která jsou bez pána a žijí na svobodě, tedy zvířata, která nemají vlastníka. Dále jsou jako divoká zvířata označována ta, která jsou chovaná člověkem jako zajatá. §1046 odst. 2 říká, že zajaté zvíře se stane zvířetem bez pána, jakmile získá svobodu a jeho vlastní je bez prodlení a soustavně nestíhá nebo nehledá ve snaze je znovu zajmout. Takové zvíře se však bez pána nestane, je-li označeno takovým způsobem, že lze jeho vlastníka zjistit. Zajatá zvířata jsou ta, která jsou chována například v klecích, voliérách nebo ohradách, kterými se brání zvířeti v útěku. Divoká zvířata mohou být i zkrocená. Jako zkrocená zvířata se označují taková, kterým se zpravidla trvale nebrání ve volném pohybu, ale která si na svého pána natolik zvykla, že se u něho samovolně zdržují, anebo se k němu pravidelně vrací, zachovávajíce si návyk vracet se. Z tohoto hlediska je zajatým divokým zvířetem například orel chovaný trvale ve voliére, zkroceným divokým zvířetem orel vycvičený k lovu.¹⁹

---

¹⁸ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 226s. ISBN 978-80-7208-922-2

¹⁹ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 228s. ISBN 978-80-7208-922-2

Podle tohoto tedy lze rozlišit divoká zvířata na divoká zvířata zkrocená, která jsou upravena v § 1047 zákona č. 89/2012 Sb.: Zkrocené zvíře, které vlastník nestíhá a které se ani samo k vlastníkovi v přiměřené době nevrátí, ač mu v tom nikdo nebrání, se stává zvířetem bez pána a smí si jej přivlastnit na soukromém pozemku jeho vlastníka, na veřejném statku pak kdokoli. Platí, že přiměřenou dobu pro návrat zvířete k vlastníkovi je doba šesti týdnů. Tento odstavec se nepoužije, je-li zvíře označeno takovým způsobem, že lze jeho vlastníka zjistit.

Domácí zvířata upravuje zákon č. 89/2012 Sb. § 1048: Domácí zvíře se považuje za opuštěné, pokud je z okolností zřejmý vlastníkův úmysl zbavit se zvířete nebo je vyhnat. To platí i o zvířeti v zájmovém chovu. Domácím zvířetem je zvíře, které je domestikováno, tedy zdržuje se u člověka a ve volné přírodě nežije vůbec, anebo jen výjimečně. Další ustanovení upravuje zvířata chovaná v zoologické zahradě a ryby v rybníku, která tedy nejsou bez pána.

Nový občanský zákoník rozlišuje zvířata chovaná, což jsou jak domácí, tak i divoká zajatá nebo zkrocená. Dále rozlišuje zvířata podle chovu a to na zvířata v zájmovém chovu a na hospodářská zvířata. Zvířata v zájmovém chovu se chovají jako společníci a hospodářský účel chybí. Je třeba zmínit Evropskou úmluvu o ochraně zvířat v zájmovém chovu, která obsahuje definici zvířete, jako zvíře držené či určené k držení člověkem, zejména v jeho domácnosti, pro jeho potěšení a jako společník.²⁰ Zvířata hospodářská se chovají za hospodářským účelem, kterým je zisk plodů, jako například mléka, dále také maso nebo kožešina a práce například u koní. Zvláštní kategorii hospodářských zvířat představuje dobytek. Dobytek tedy zahrnuje sudokopytníky náležející k domácím zvířatům a chované jako hospodářská zvířata: tak např. jelenovití sudokopytníci chovaní

---

²⁰ Beck-online, Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrg2427giydmc7ge4s4y3mgewta>

v oborách spadají do kategorie hospodářských zvířat, ale nepovažují se za dobytek.²¹

Pojem zvíře je také upraven v zákoně na ochranu zvířat proti týrání č. 246/1992, kde se píše v § 3 písm. a), že zvíře je každý živý obratlovec, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo. Tento zákon také upravuje volně žijící zvíře, hospodářské zvíře, zvíře v zájmovém chovu. Ryby chované v rybnících nebo ve zvláštních rybochovných zařízeních nelze považovat za volně žijící zvířata, nýbrž za zvířata hospodářská.²²

Zákon o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (Veterinární zákon) upravuje hospodářská zvířata, a to tak, že hospodářská zvířata jsou využívána převážně k chovu, výkrmu, práci a jiným hospodářským účelům, zejména skot, prasata, ovce, kozy koně, osli a jejich kříženci, drůbež, běžci, králíci, kožešinová zvířata, zvěř ve farmovém chovu, ryby a jiní vodní živočichové a včely. Také upravuje jateční zvířata a těmi jsou hospodářská zvířata, jež jsou určena k porážce a jatečnímu zpracování a jejichž maso je určeno k výživě lidí.²³

3.3. ZVĚŘ

Tento pojem upravuje zákon o myslivosti č. 449/2001 Sb. v § 2 písm. b), který zvěř rozumí obnovitelné přírodní bohatství představované populacemi druhů volně žijících živočichů. Dále vymezuje skupiny těchto volně žijících živočichů, a to v § 2 písm. c) a d). První skupinou jsou druhy zvěře, které nelze lovit podle mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů nebo ve sbírce mezinárodních smluv, nebo druhy zvěře, které jsou zvláště chráněnými živočichy podle zvláštních právních předpisů

---

²¹ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 228s. ISBN 978-80-7208-922-2

²² Šíma, A. Zákon o rybářství. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 8 s., ISBN 978-80-7357-924-1

²³ Zákon č. 166/1999 Sb. o veterinární péči §3 odst. 1 písm. c), d)

a nebyla-li k jejich lovu povolena výjimka podle těchto předpisů. Mezi tyto druhy patří savci, jako například bobr evropský nebo kočka divoká a ptáci, mezi které patří mimo jiné havran polní nebo kormorán velký. Druhou skupinou jsou druhy zvěře, kterou lze obhospodařovat lovem. Jsou to opět savci a ptáci. Mezi savce podle tohoto ustanovení patří například jelen evropský a zajíc polní a mezi ptáky husa polní a straka obecná.

Dalším předpisem kde lze nalézt pojem zvěř je vyhláška o ochraně včel, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin. V § 2 jsou zvěří volně žijící druhy zvěře na pozemcích, mimo obory, bažantnice a zvěř ve farmovém chovu.²⁴

3.4. ŽIVOČICH

Pojem živočich nemá svou legální definici, ale je upraven v zákoně o ochraně přírody a krajiny. V § 3 odst. 1 písm. d) zákona č. 114/1992 Sb. je vymezen pojem volně žijící živočich, což je podle tohoto zákona jedinec živočišného druhu, jehož populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči vypuštěného v souladu s právními předpisy do přírody. Živočichem se rozumí všechna vývojová stadia daného jedince. Jedinec zdivočelé populace domestikovaného druhu se za volně žijícího živočicha nepovažuje. Tento zákon dále užívá zkratky živočich. Dále je zde uveden také pojem zvláště chráněný živočich a to v § 3 odst. 1 písm. h) a v § 48. Vybrané druhy zvláště chráněných živočichů jsou upraveny v zákoně o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Jsou jimi bobr evropský, vydra říční, kormorán veliký, los evropský, medvěd hnědý, rys ostrovid a vlk.

Dalším předpisem kde lze nalézt pojem živočich je zákon o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů. § 2 písm.

---

²⁴ Beck-online, Vyhláška č. 327/2004 Sb. § 2 písm. e), dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrf6mrqga2f6mzsg4xhazrsfuya>

a) zákona 100/2004 Sb. říká, že volně žijícím živočichem je jedinec živočišného druhu, jestliže se populace tohoto druhu v přírodě udržují anebo udržovaly samovolně, včetně druhu v přírodě nezvěstného nebo v přírodě vyhynulého a to i v případě chovu jedince v lidské péči nebo jiného ovlivňování jeho vývoje člověkem.

Z toho co je v předpisech by se tedy dalo usoudit, že pojem živočich je spíše obecným pojmem. Možná by se dalo říct, že je i nadřazený pojmem zvíře a zvěř, protože zvěří jsou jen někteří obratlovci, zvířaty jsou jen obratlovci a živočichové jsou jak obratlovci, tak bezobratlí.

4. VLASTNICTVÍ ZVĚŘE A ZVÍŘAT

4.1. VLASTNICKÉ PRÁVO OBECNĚ

Termínem vlastnické právo se označuje subjektivní právo vlastníka k předmětu tohoto práva; tento předmět se označuje vlastnictví. Pojmem vlastnictví se označuje předmět vlastnického práva, souhrn majetkových kusů, k nimž určitá osoba vlastnické právo má.²⁵ Předmětem vlastnického práva tedy mohou být jak hmotné tak i nehmotné věci.

Ochrana vlastnictví je upravena Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod ve čl. 1. Dále je vlastnictví upraveno v Listině základních práv a svobod, a to v čl. 11, kde se píše, že každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. Dědění se zaručuje.²⁶

Nesporné a podstatné rysy vlastnického práva jsou nezávislost, jednotnost, úplnost, elasticita a trvalost.²⁷

4.1.1. VLASTNICTVÍ

Vlastnictví upravuje část třetí hlava II. díl třetí. NOZ. § 1011 říká, že vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné, je jeho vlastnictvím. Toto ustanovení vymezuje co je předmětem vlastnického práva. Další ustanovení § 1012 zákona č. 89/2012 Sb. se věnuje subjektivnímu vymezení vlastnického práva, a to tak, že vlastník má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat a jiné osoby z toho vyloučit. Vlastníku se zakazuje nad míru

---

²⁵ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 438s. ISBN 978-80-7208-922-2

²⁶ Beck-online, Listina základních práv a svobod, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=onrf6mjzhezv6mromnwdcmjnga>

²⁷ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 439s. ISBN 978-80-7208-922-2

přiměřenou poměrům závažně rušit práva jiných osob, jakož i vykonávat takové činy, jejichž hlavním účelem je jiné osoby obtěžovat nebo poškodit.

4.1.2. VĚCI

Část první hlava IV. nového občanského zákoníku upravuje věci a jejich rozdělení. V § 489 zákona č. 89/2012 Sb. je upravena definice věci a to tak, že věc v právním smyslu je vše, co je rozdílné od osoby a slouží k potřebě lidí. V tom je vyjádřeno, že věcí v právním smyslu jsou objekty pro člověka užitečné. Užitečností se nerozumí jen faktické přinášení užitku jednotlivým předmětem konkrétnímu vlastníkov, ale objektivní způsobilost přinášet především hospodářský užitek. Užitečné je to, co je prospěšné pro život člověka, a tedy má i hodnotu. Užitečnost není vnitřní vlastností věci; o tom co je užitečné, a co tedy je vzhledem k tomu věcí, rozhodují lidská vůle a poznání i schopnosti člověka. Dále je věcí v právním smyslu to, čeho se mohou týkat subjektivní práva, především právo vlastnické. Obecně je pro věc v právním smyslu typické, že si ji lze přivlastnit. V tom je vyjádřeno, že určitý předmět je věcí v právním smyslu, je-li ovladatelný.²⁸ Nový občanský zákoník také upravuje negativní vymezení věcí v právním smyslu a to v § 493 zákona č. 89/2012 Sb., který říká, že lidské tělo ani jeho části, třebaže byly od těla odděleny, nejsou věcí. A dále v § 494, kde je psáno, že živé zvíře není věcí, ale ustanovení o věcech se na ně použijí jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze.

4.1.3. ROZDĚLENÍ VĚCÍ

Rozdělení věcí je upraveno v části první v hlavě IV. dílu druhém. Nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb. dělí věci nejprve na věci hmotné a nehmotné, kdy hmotnou věcí je ovladatelná část vnějšího světa, která má povahu samostatného předmětu. Nehmotné věci jsou práva, jejichž povaha to připouští, a jiné věci bez hmotné podstaty. Dále upravuje ovladatelné přírodní síly, se kterými se obchoduje. Na ty se ustanovení o věcech hmotných použije přiměřeně. Dalším

---

²⁸ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 224s. ISBN 978-80-7208-922-2

dělením věcí je dělení na věci movité a nemovité. Movité věci zákoník nijak výslovně nedefinuje, jen říká, že veškeré další věci jsou movité. Nemovité věci jsou upraveny v § 498 nového občanského zákoníku. Podle tohoto ustanovení to jsou, pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon. Stanoví-li jiný právní předpis, že určitá věc není součástí pozemku, a nelze-li takovou věc přenést z místa na místo bez porušení její podstaty je i tato věc nemovitá. Mezi další dělení věcí patří věci zastupitelné a nezastupitelné, kdy zastupitelné jsou ty věci, které lze nahradit. Věci zužitvatelné, jako potraviny a nezužitvatelné.

4.1.4. NABYTÍ VLASTNICTVÍ

Nabytí vlastnického práva upravuje nový občanský zákoník v části třetí hlavě II. v § 1045-1114. Tyto ustanovení upravují přivlastnění a nález, přirozený přírůstek, umělý přírůstek, smíšený přírůstek, vydržení, převod vlastnického práva, nabytí vlastnického práva od neoprávněného, nabytí vlastnického práva rozhodnutím orgánu veřejné moci.

Opuštěné věci jsou upraveny v § 1045 a následující. Věc, která nikomu nepatří, může být kýmkoliv okupována a může k ní být nabyto vlastnické právo, ledaže tomu brání zvláštní zákony. Stanovuje se tedy zásada okupační volnosti. Opuštěná věc je taková, kterou její vlastník opustí s úmyslem již nebýt jejím vlastníkem.²⁹ Ustanovení o zvířatech řeší jen nabytí a ztrátu vlastnického práva k nim.

Od věcí a zvířat, která nikomu nepatří, nutno odlišit případ věci nalezené. Zatímco v prvním případě jde o věci bez vlastníka a zvířata bez pána, v druhém se

---

²⁹ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 456s. ISBN 978-80-7208-922-2

jedná o situaci, kdy vlastník ztrátou věci pozbyl jen její držbu, ale nikoliv vlastnické právo k ní.³⁰

Přírůstky nový občanský zákoník dělí na přirozené, umělé a smíšené. Mezi přirozené přírůstky patří přírůstky nemovitých věcí, movitých věcí, naplavenina a strž. Umělými přírůstky jsou zpracování, stavba, smísení a přestavek.

Mezi další způsoby nabytí vlastnického práva patří vydržení. K řádnému vydržení se vyžaduje držba pravá- tedy taková, kdy držitel nezískal držený objekt násilím, lstivě nebo výprosou.³¹ Podle § 1091 nového občanského zákoníku je k vydržení vlastnického práva k movité věci potřebná nepřerušená držba trvající tři roky a podle § 1092 je k vydržení vlastnického práva k nemovitým věcem potřebná nepřerušená držba trvající deset let.

4.2. VLASTNICTVÍ ZVÍŘAT

Nabytí vlastnictví přivlastněním zvířete je upraveno v novém občanském zákoníku a to v § 1046-1049. Nový občanský zákoník odpovídá na otázky, zda ke zvířeti trvá vlastnické právo dosavadního vlastníka, popř. za jakých podmínek dosavadní vlastník vlastnické právo ke zvířeti ztratí a za jakých podmínek ke zvířeti může nabýt vlastnické právo někdo jiný.³²

Nový občanský zákoník rozlišuje zvířata na divoká a domácí, kdy divoká zvířata jsou všechna zvířata bez pána. Pokud se divoká zvířata vyskytují na něčím pozemku, vlastník pozemku nenabývá vlastnické právo ke zvířeti. Divoké zvíře může být ale zajato, což znamená, že ten kdo divoké zvíře zajal, se stává vlastníkem zvířete. Pokud zajaté zvíře uteče, vlastník zvířete ztrácí vlastnické

---

³⁰ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 461s. ISBN 978-80-7208-922-2

³¹ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 469s. ISBN 978-80-7208-922-2

³² Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 457s. ISBN 978-80-7208-922-2

právo k němu, jestliže zvíře bez prodlení a soustavně nestíhal, aby ho opětovně zajal. Dosáhne-li zvíře svobody a nestíhá-li je vlastník nebo ustane-li v pronásledování, stává se v důsledku toho zvířetem bez pána. To ale neplatí ve dvou případech. Jednak jde o divoká zvířata chovaná v zoologických zahradách a o ryby v rybnících, které nejsou veřejným statkem. Jednak jde také o zvířata označená takovým způsobem, že lze vlastníka zjistit; v těchto případech si vlastnické právo podrží.³³

Nabytí vlastnického práva ke zvířeti nálezem upravují § 1058 a § 1059. Tato úprava se vztahuje na nalezená zvířata určená zjevně k zájmovému chovu. Nálezce k nim nabude vlastnické právo již po uplynutí dvou měsíců, během nichž se o zvíře nikdo nepřihlásil. Pokud nálezce o zvíře nemá zájem, může je obec svěřit provozovateli útulku pro zvířata. Pokud se po uplynutí 4 měsíců o zvíře nikdo nepřihlásí, může provozovatel útulku se zvířetem volně nakládat.³⁴

§ 1073 zákona č. 89/2012 Sb. upravuje nabytí vlastnického práva přirozeným přírůstkem movitých věcí, a to tak, že plody, které vydává zvíře, náleží vlastníku zvířete. Za oplodnění zvířete lze žádat odměnu, jen byla-li ujednána.

4.3. VLASTNICTVÍ ZVĚŘE

Vlastnictví zvěře upravuje zákon o myslivosti. Právo myslivosti jako takové vlastnictví ke zvěři nezakládá, to vzniká až výkonem práva myslivosti. A co je právo myslivosti, je upraveno v zákoně o myslivosti zákon č. 449/2001 Sb. v § 2 písm. h). Právem myslivosti je tedy souhrn práv a povinností zvěř chránit, cílevědomě chovat, lovit, přivlastňovat si ulovenou nebo nalezenou uhynulou zvěř, její vývojová stadia a shozy paroží, jakož i užívat k tomu v nezbytné míře honebních pozemků. K obsahu práva myslivosti je nutno především uvést, že

---

³³ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 458s. ISBN 978-80-7208-922-2

³⁴Změny v nabytí vlastnického práva, dostupné na: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/vecna-prava/konkretni-zmeny/zmeny-v-nabyvani-vlastnickeho-prava/>

vlastnictví ke zvěři (odstřelené, odchycené, zhaslé, nalezené atd. a to v celku nebo její i části – např. shozu paroží, lebce uhynulé zvěře s trofejí) patří uživateli honitby. Vlastnictví ke zvěři neulovené nepatří nikomu.³⁵ Z tohoto by se dalo usoudit, že ulovená zvěř, je ve vlastnictví toho, kdo si ji uloví, ale to by mohl být i pytlák, proto lovcem zvěře může být jen osoba, která je k tomu zákonem oprávněna.

4.4. VLASTNICTVÍ RYB

Ryby v rybníku jsou ve vlastnictví toho, kdo rybník vlastní nebo jeho nájemce. Jak již bylo psáno ryby chované v rybnících nebo ve zvláštních rybochovných zařízeních nelze považovat za volně žijící zvířata, ale za zvířata hospodářská. Ta upravuje zákon na ochranu zvířat proti týrání v § 3 písm. d). Důležitým pojmem tohoto odstavce je pojem rybníkářství, které je definováno jako chov a lov ryb, popřípadě vodních organismů v rybníce nebo ve zvláštním rybochovném zařízení, uskutečňovaný k zajištění produkce ryb a rybího masa, popřípadě produkce vodních organismů nebo produkce rybí násady pro rybníky anebo zarybňování rybářských revírů. Charakter takového podnikání, kdy jsou v pravidelných cyklech tato chovná zařízení osazována a poté slovena, také nepřináší žádné větší problémy s určováním vlastnictví chovaných ryb či jiných vodních živočichů. Provede-li vlastník ryby její umělý výtěr, pak získané jikry a následně potěr je třeba považovat za přírůstek věci, která je ve vlastnictví toho, kdo je vlastníkem ryby. Totéž platí pro přírůstky při přirozené reprodukci.³⁶ Na shora uvedené se použije ustanovení § 1073 nového občanského zákona.

Problém nastává při určování vlastnictví v tekoucích vodách, protože podle § 43 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), jsou vodní toky povrchové vody tekoucí vlastním spádem v korytě trvale

---

³⁵ Beck-online. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o myslivosti, 449/2001 Dz. Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=oz5f6mrqgayv6nbuhfpwi6rnnga&conversationId=4430054>

³⁶ Šíma, A. Zákon o rybářství. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 8 s. ISBN 978-7357-924-1

nebo po převažující část roku, a to včetně vod v nich uměle vzdutých. Jejich součástí jsou i vody ve slepých ramenech a v úsecích přechodně tekoucích přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo zakrytými úseky. Zatímco koryto řeky či potoka je způsobilým předmětem vlastnického práva, pak tekoucí voda nikoliv. Definice vodního toku, kterou disponuje vodního zákona, je tedy komplikovaná v tom, že má složenou povahu. Skládá se z vodního proudu jakožto věci k vlastnictví nezpůsobilé a pozemku, tvořícího koryto toku, který ale je předmětem k vlastnictví způsobilým.³⁷ Z toho tedy vyplývá, že ryby ve vodních tocích nemohou být předmětem vlastnického práva a vlastnické právo k nim se nabývá až jejich ulovením. Judikatura považuje ryby ve vodních tocích jako věci ničí. Přesněji Nejvyšší soud dovodil, že ryby volně žijící v tekoucích vodách jsou věcí ničí, a to i když byly do tekoucí vody nasazeny, přičemž násada byla ve vlastnictví určitého subjektu. I když je tento judikát řešen podle starého občanského zákona, je aplikovatelný i podle nynější právní úpravy, a to tak, že divoké zvíře (tedy i volně žijící ryba) je zvířetem bez pána, dokud žije na svobodě.³⁸ Vlastnictví k rybám žijícím ve vodních tocích je velkým problémem rybářů, protože osoba, která do rybníka nasadila ryby, určitě očekávala jejich výlov, a pokud by vznikla nějaká škoda na těchto rybách, nemohla by být uhrazena, jelikož chybí poškozený, ale o škodách bude pojednávat jiná kapitola.

---

³⁷ Šíma, A. Zákon o rybářství. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 24 s. ISBN 978-7357-924-1

³⁸ Vrajk, M. Judikatura nejvyššího soudu z pohledu nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. 1. Vydání. Ostrava: nakladatelství ANAG, 2013. 688 s. ISBN 978-80-7263-846-8

5. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU OBECNĚ

5.1. PŘEDPOKLADY VZNIKU ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU

Odpovědnost je vlastnost subjektu být postižen právními důsledky určitého svého jednání. Za obecné předpoklady vzniku odpovědnostního závazku k náhradě újmy se považují delikt, újma, kauzální nexus, zavinění.³⁹

5.1.1. DELIKT

Deliktem se označuje porušení nebo nesplnění občanskoprávní povinnosti. Delikt je první a výchozí předpoklad pro vznik závazku z deliktů (resp. odpovědnostního závazku). Delikty je možné rozdělovat podle právní povinnosti, kterou porušují:

- Porušení dobrých mravů
- Porušení zákona
- Porušení smluvní povinnosti⁴⁰

Porušení dobrých mravů upravuje nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb. v § 2909: Škůdce, který poškozenému způsobí škodu úmyslným porušením dobrých mravů, je povinen ji nahradit; vykonával-li však své právo, je škůdce povinen škodu nahradit, jen sledoval-li jako hlavní účel poškození jiného. Nový občanský zákoník řadí porušení dobrých mravů na první místo, neboť dobré mravy tvoří základ celého soukromého práva a soukromé právo z nich vyvěrá jako celek.⁴¹

Porušení zákona lze nalézt v § 2910 nového občanského zákoníku č. 89/2012Sb.: Škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému,

---

³⁹ Raban,P.,et al. Občanské právo hmotné. Relativní majetková práva. Brno: Václav Klemm-Vydavatelství a nakladatelství, 2013. 402 s. ISBN 978-80-87713-10-5

⁴⁰ Raban,P.,et al. Občanské právo hmotné. Relativní majetková práva. Brno: Václav Klemm-Vydavatelství a nakladatelství, 2013. 403 s. ISBN 978-80-87713-10-5

⁴¹ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 1028s. ISBN 978-80-7208-922-2

co tím způsobil. Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva. Zde je podmínkou ke vzniku povinnosti nahradit škodu „zavinění“. Toto ustanovení rozlišuje případy, kdy jde o zásah do absolutního práva a kdy je porušeno jiné právo. U zásahu do absolutního práva má škůdce povinnost k náhradě újmy, pokud:

- Vlastním jednáním zavinil povinnost stanovenou zákonem

U zásahu do jiného práva poškozeného má škůdce povinnost k náhradě újmy, pokud:

- Zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením povinnosti stanovené na ochranu takového práva.⁴²

Porušení smluvní povinnosti je upraveno v § 2913 zákona č. 89/2012 Sb.:

(1) Poruší-li strana

povinnost ze smlouvy, nahradí škodu z toho vzniklou druhé straně nebo i osobě, jejímuž zájmu mělo splnění ujednané povinnosti zjevně sloužit. (2) Povinnosti k náhradě se škůdce zproští, prokáže-li, že mu ve splnění povinnosti ze smlouvy dočasně nebo trvale zabránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli. Překážka vzniklá ze škůdcových osobních poměrů nebo vzniklá až v době, kdy byl škůdce s plněním smluvené povinnosti v prodlení, ani překážka, kterou byl škůdce podle smlouvy povinen překonat, ho však povinnosti k náhradě nezproští.

Rozdílné od porušení zákona a dobrých mravů je u porušení smluvní povinnosti to, že se nevyžaduje zavinění, to způsobuje, že škůdce se nemůže vyvinit, jelikož se zavinění nezkoumá a škůdce má jen možnost použít liberační důvody, které ho mohou zprostit povinnosti. Škůdce tedy musí prokázat, že mu ve splnění povinnosti ze smlouvy:

- Dočasně nebo trvale zabránila,
- Mimořádná nepředvídatelná překážka,
- Vzniklá nezávisle na jeho vůli.

---

⁴² Raban,P.,et al. Občanské právo hmotné. Relativní majetková práva. Brno: Václav Klemm-Vydavatelství a nakladatelství, 2013. 408 s. ISBN 978-80-87713-10-5

Za liberační důvod se však nepovažuje, a tudíž ke zproštění povinnosti škůdce hradit škodu nedojde, pokud překážka:

- Vznikla ze škůdcových osobních poměrů nebo
- Vznikla až v době, kdy byl škůdce s plněním smlouvené povinnosti v prodlení, ani tehdy, pokud se jednalo o překážku
- Kterou byl škůdce povinen podle smlouvy překonat, a neučil tak.⁴³

5.1.2. ÚJMA

Mezi další podmínky pro vznik odpovědnosti za škodu je „újma“. Nový občanský zákoník rozlišuje újmu na jmění což je škoda a újmu nemajetkovou. Škoda tedy představuje jakoukoli ztrátu na majetku. Nejedná se přitom pouze o škodu skutečnou (výše, o kterou se hodnota majetku snížila), ale i o ušlý zisk (výše, o kterou se hodnota majetku nezvýšila, ačkoli měla).⁴⁴ Nemajetkovou újmu nevzniká ztráta na majetku, jak je tomu u škody. Náhrada nemajetkové újmy se přiznává při protiprávních zásazích do osobních práv člověka, nebo do obdobných práv právnické osoby.⁴⁵ Jsou to například zásahy do soukromí osoby nebo do zdraví. Pro příklad lze uvést judikát, který řeší nemajetkovou újmu, a to tak, že pokud je cílem postoupení pohledávky, která je předmětem soudního řízení, jinému subjektu snaha poškodit jiného tím, že se nebude moci domoci náhrady nákladů řízení proti postupníkovi, jedná se o úmyslné jednání proti dobrým mravům. Postoupení pohledávky představuje výkon práva, který však může v konkrétním případě směřovat hlavně k poškození jiného. Takové jednání je tedy v rozporu s dobrými mravy., zpravidla úmyslně.⁴⁶

---

⁴³ Raban,P.,et al. Občanské právo hmotné. Relativní majetková práva. Brno: Václav Klemm-Vydavatelství a nakladatelství, 2013. 408 s. ISBN 978-80-87713-10-5

⁴⁴Náhrada újmy v novém občanském zákoníku. Dostupné na:
http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/user_upload/informacni_brozury/MS_brozura_nahrad_a_ujmy.pdf

⁴⁵ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 1046s. ISBN 978-80-7208-922-2

⁴⁶ Vrajík, M. Judikatura nejvyššího soudu z pohledu nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. 1. Vydání. Ostrava: nakladatelství ANAG, 2013. 655 s. ISBN 978-80-7263-846-8

5.1.3. KAUZÁLNÍ NEXUS (PŘÍČINNÁ SOUVISLOST)

Odpovědnost za způsobenou škodu vznikne jen tehdy, jestliže existuje příčinná souvislost mezi deliktem a škodou jakožto následkem deliktu. Jak říká judikatura, nemusí jít o příčinu jedinou, nýbrž i jen o jednu z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, o jehož odškodnění jde, avšak musí jít o příčinu podstatnou. Je-li více příčin, je pro existenci příčinné souvislosti nezbytné, aby řetězec postupně nastupujících příčin a následků byl ve vztahu ke vzniku škody natolik propojen, že již z působení prvotní příčiny lze důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku. Důležitou roli hraje i teorie adekvátní příčinné souvislosti, která považuje za významné ty příčiny, bez nichž by škoda nenastala a jejichž následkem je při obvyklém chodu věcí a zkušenostech vznik škody.⁴⁷

5.1.4. ZAVINĚNÍ

Zavinění bývá definováno jako vnitřní psychický vztah škůdce k jeho jednání a následkům tohoto jednání. Nový občanský zákoník uplatňuje tzv. subjektivní odpovědnostní princip, tzn. povinnost k náhradě škody je obecně dána škůdci tam, kde delikt způsobil zaviněně.⁴⁸ Škůdce tedy musí prokázat, že škodu nezavinil. Jinak je to u hrubé nedbalosti a u úmyslu, kdy zavinění prokazuje poškozený, to upravuje § 2898 zákona č. 89/2012 Sb. tak, že se nepřihlíží k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje povinnost k náhradě újmy způsobené člověku na jeho přirozených právech, anebo způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti; nepřihlíží se ani k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje právo slabší strany na náhradu jakékoli újmy. V těchto případech se práva na náhradu nelze ani platně vzdát.

---

⁴⁷ Vrajík, M. Judikatura nejvyššího soudu z pohledu nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. 1. Vydání. Ostrava: nakladatelství ANAG, 2013. 648 s. ISBN 978-80-7263-846-8

⁴⁸ Raban, P., et al. Občanské právo hmotné. Relativní majetková práva. Brno: Václav Klemm-Vydavatelství a nakladatelství, 2013. 404 s. ISBN 978-80-87713-10-5

Dále zákon č. 89/2012 Sb. upravuje domněnku nedbalosti v § 2911 NOZ: způsobí-li škůdce poškozenému škodu porušením zákonné povinnosti, má se za to, že škodu zavinil z nedbalosti. Nedbale se tedy chová škůdce tehdy, pokud nejedná tak, jak lze od osoby průměrných vlastností v soukromém styku očekávat. Podle § 2912 NOZ jedná škůdce nedbale, pokud dal najevo zvláštní znalost, dovednost nebo pečlivost a zavázal-li se k činnosti, k níž jsou tyto vlastnosti zapotřebí, a následně tyto svoje kvality neuplatní. To se týká především podnikatelů.⁴⁹

5.2. PREVENCE

Prevenici upravuje generální klausule v § 2900 zákona č. 89/2012 Sb.: Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného. Nový občanský zákoník rozlišuje prevenční povinnosti na:

- Povinnost zakročovací – aktivní jednání za účelem prevence. Jedná tak každý, tedy i osoba nezúčastněná, kdo může podle svých možností a schopností odvrátit újmu, hrozící jinému za předpokladu, že závažnost újmy je větší než závažnost zákroku, který je potřeba k jejímu odvrácení. Jednat tak může i budoucí poškozený tedy ten, komu škoda hrozí, má zakročit k odvrácení hrozící újmy, způsobem přiměřeným okolnostem, jinak nese ze svého, čemu mohl bránit.⁵⁰
- Povinnost oznamovací – notifikační povinnost škůdce. Umožňuje poškozenému, aby sám mohl učinit opatření minimalizujícímu

---

⁴⁹ Raban,P.,et al. Občanské právo hmotné. Relativní majetková práva. Brno: Václav Klemm-Vydavatelství a nakladatelství, 2013. 406 s. ISBN 978-80-87713-10-5

⁵⁰ Raban ,P.,et al. Občanské právo hmotné. Relativní majetková práva. Brno: Václav Klemm-Vydavatelství a nakladatelství, 2013. 400 s. ISBN 978-80-87713-10-5

dopad škodné události do jeho majetkové sféry.⁵¹ To znamená, že pokud škůdce porušil povinnost, měl by to oznámit osobě, které má vzniknout újma.

5.3. OKOLNOSTI VYLUČUJÍCÍ PROTIPRÁVNOST

Mezi okolnosti vylučující protiprávnost patří podle soukromoprávní úpravy nutná obrana a krajní nouze.

5.3.1. NUTNÁ OBRANA

Nutná obrana je upravena v § 2905 zákona č. 89/2012 Sb.: Kdo odvrací od sebe nebo od jiného bezprostředně hrozící nebo trvajícím protiprávní útok a způsobí přitom útočnickovi újmu, není povinen k její náhradě. To neplatí, je-li zjevné, že napadenému hrozí vzhledem k jeho poměrům újma jen nepatrná nebo obrana je zcela zjevně nepřiměřená, zejména vzhledem k závažnosti újmy útočníka způsobené odvrácením útoku. Příkladem nutné obrany je například, když osoba, která je napadena a při obraně útočnickovi rozbije brýle. Nelze tedy po napadeném požadovat náhradu škody za rozbité brýle. Obrana musí být nutná, tedy taková, která je potřebná k účinnému odvrácení útoku. Hrozí-li újma jen nepatrná, vyžaduje se navíc i přiměřenost obrany.⁵²

5.3.2. KRAJNÍ NOUZE

Krajní nouzi upravuje § 2906 zákona č. 89/2012 Sb.: kdo odvrací od sebe nebo od jiného přímo hrozící nebezpečí újmy, není povinen k náhradě újmy tím způsobené, nebylo-li za daných okolností možné odvrátit nebezpečí jinak nebo nezpůsobí-li následek zjevně stejně závažný nebo ještě závažnější než újma, která hrozila, ledaže by majetek i bez jednání v nouzi podlehl zkáze. To neplatí,

---

⁵¹ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 1024s. ISBN 978-80-7208-922-2

⁵² Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 1026s. ISBN 978-80-7208-922-2

vyvolal-li nebezpečí vlastní vinu sám jednající. Krajiní nouze je tedy stav hrozícího nebezpečí, který nelze odvrátit jinak než způsobením újmy, ale menší než, té, která hrozí. Nebezpečí musí hrozit, a to přímo. Krajiní nouze vylučuje protiprávnost jen při odvrácení nebezpečí, které jednající sám nevyvolala. Důvodová zpráva uvádí příklad, kdy osoba vydráždí cizího psa a bude vystavena jeho útoku, se nemůže dovolat krajiní nouze a vyloučení povinnosti k náhradě škody, zraní-li či zabije zvíře, aby se ubránil. Při jednání v krajiní nouzi se předpokládá ohrožení něčím jiným než deliktně způsobitou osobou, tedy lavinou, povodní, požárem, zvířetem, atp.⁵³

Pro toho kdo se ocitá v krajiní nouzi, nebo je nucen se bránit, je zpravidla velice obtížné určit, jak intenzivnímu nebezpečí skutečně čelí. Nový občanský zákoník z tohoto důvodu výslovně uvádí, že při posuzování jednotlivých případů krajiní nouze a nutné obrany je třeba přihlídnout k tzv. omluvitelnému vzrušení mysli.⁵⁴

---

⁵³ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 1026s. ISBN 978-80-7208-922-2

⁵⁴ Okolnosti vylučující protiprávnost. Dostupné na: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/nahrada-ujmy/konkretni-zmeny/okolnosti-vylucujici-protipravnost/>

6. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU ZVĚŘÍ A ZVÍŘATY

6.1. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU ZVĚŘÍ

Odpovědnost za škodu způsobenou zvěří podle zákona o myslivosti má uživatel honitby. Odpovědnost za škody způsobené zvěří je podle zákona o myslivosti odpovědností objektivní, což znamená, že není zapotřebí zavinění.

Odpovědnost za škody způsobené výkonem práva myslivosti upravuje zákon o myslivosti v § 52 zákona č. 449/2001 Sb. a to tak, že uživatel honitby je povinen hradit

- a) škodu, která byla v honitbě způsobena při provozování myslivosti na honebních pozemcích nebo polních plodinách dosud nesklizených, vinné révě nebo lesních porostech,
- b) škodu, kterou v honitbě na honebních pozemcích nebo na polních plodinách dosud nesklizených, vinné révě, ovocných kulturách nebo na lesních prostorech způsobila zvěř.

Škody způsobené zvěří, která unikla z obory, je povinen hradit uživatel obory. Uživatel obory se zproští odpovědnosti tehdy, prokáže-li, že uniknutí zvěře bylo umožněno poškozením ohrazení obory neodvratitelnou událostí nebo osobou, za niž neodpovídá. V těchto případech se nepostupuje podle občanského zákona, ale užije se zvláštní úprava, a to zákon o myslivosti.

Dále zákon č. 449/2001 Sb. upravuje škody způsobené zvěří, které se nehradí. Nehradí se škody způsobené zvěří na pozemcích nehonebních, na vinné révě neošetřené proti škodám působeným zvěří, na neoplocených květinových školkách nebo zahradách ovocných a zelinářských, na stromořadí a stromech jednotlivě rostoucích, jakož i na vysokocenných plodinách. Nehradí se rovněž škody na lesních porostech chráněných oplocením proti škodám způsobeným zvěří, na jedincích poškozených jen na postranních výhonech a v lesních kulturách, ve kterých došlo okusem, vyloukáním nebo vyrýváním stromků ke každoročnímu poškození méně než 1% jedinců, a to po celou dobu do zajištění lesního porostu, přičemž poškození jedinci musí být rovnoměrně rozmístěni po

ploše. A jako poslední škody způsobené zvěří, jejíž početní stavy nemohou být lovem snižovány, hradí stát.

V §53 zákona č. 449/2001 Sb. lze nalézt opatření k zábraně škod působených zvěří: vlastník, popřípadě nájemce honebního pozemku činí přiměřená opatření k zabránění škod působených zvěří, přičemž však nesmí být zvěř zraňována.

§ 55 zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti upravuje uplatnění nároků na náhradu škody způsobené zvěří. Tedy to do kdy musí poškozený u uživatele honitby uplatnit náhradu škody.

- U škody na zemědělských pozemcích, polních plodinách a zemědělských porostech do 20 dnů ode dne, kdy škoda vznikla
- U škod na lesních pozemcích a na lesních porostech vzniklých v období od 1. července předcházejícího roku do 30. června běžného roku do 20 dnů od uplynutí uvedeného období.

Pokud nárok nebyl uplatněn a vyčíslen v těchto lhůtách, pak zaniká. Zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti upřednostňuje domluvu mezi uživatelem honitby a poškozeným, toto je upraveno v § 55. Mohou se dohodnout o výši náhrady škody, nebo sepsat dohodu o náhradě této škody, a pokud uživatel honitby do 60 dnů ode dne kdy poškozený uplatnil svůj nárok, nenahradil škodu, může poškozený ve lhůtě 3 měsíců uplatnit svůj nárok na náhradu škody u soudu.

Výše náhrady škody není v zákoně o myslivosti upravena, a proto se zde použije ustanovení nového občanského zákona, a to § 2952 zákona č. 89/2012 Sb. Hradí se skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk). Záleží-li skutečná škoda ve vzniku dluhu, má poškozený právo, aby ho škůdce dluhu zprostil nebo mu poskytl náhradu. Je zde možnost také náhradu škody snížit, pokud se zjistí že vlastník honebního pozemku neučinil přiměřená opatření k zabránění škod podle § 53 zákona o myslivosti. Na toto se aplikuje § 2918 zákona č. 89/2012 Sb.: vznikla-li škoda nebo zvětšila se také následkem okolností, které se přičítají poškozenému, povinnost škůdce nahradit škodu se poměrně sníží. Podílejí-li se však okolnosti, které jdou k tíži jedné či druhé strany, na škodě jen zanedbatelným způsobem, škoda se nedělí.

V prvním stupni projednávají žalobu na náhradu škody okresní soudy v civilním řízení.

Je důležité od sebe oddělit, zda jde o zvěř volně žijící, kde odpovědnost za zvěř má uživatel honitby nebo jestli jde o zvěř, která je chovaná v uzavřené oboře, tam má odpovědnost vlastník zvěře. Podle judikatury jsou zvířata chovaná v oborách ve vlastnictví toho, kdo tato zvířata koupil či vyšlechtil.⁵⁵ A jako poslední jsou chránění živočichové.

6.2. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU ZVÍŘATY

Nový občanský zákoník rozlišuje škodu způsobenou zvířetem a škodu způsobenou zvířetem sloužícím k výkonu povolání či jiné výdělečné činnosti nebo k obživě, nebo sloužícím jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením. V prvním případě se jedná o povinnost škodu nahradit bez možnosti poukázat na důvody, které by škůdce povinnosti zbavily, ve druhém případě může škůdce uvést na svoji obranu liberační důvody. Účel je prostý, prostřednictvím § 2933 s přísnějším pojetím se zákonodárce snaží vyvíjet legislativní tlak, zejména na ty osoby, které si pro vlastní potěšení pořizují nebezpečná zvířata, která chovají v nevhodných podmínkách, nedostatečně zabezpečená proti útěku.⁵⁶

Škodu způsobenou zvířetem upravuje nový občanský zákoník v § 2933 : způsobí-li škodu zvíře, nahradí ji jeho vlastník, ať již bylo pod jeho dohledem nebo pod dohledem osoby, které vlastník zvíře svěřil, anebo se zatoulalo nebo uprchlo. Osoba, které zvíře bylo svěřeno nebo která zvíře chová nebo jinak používá, nahradí škodu způsobenou zvířetem společně a nerozdílně s vlastníkem.

---

⁵⁵ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. července 2008, sp. zn. 28 Cdo 4487/2007. Dostupné na: www.nsoud.cz

⁵⁶Bezouška,P, Piechowiczová,L, Nový občanský zákoník nejdůležitější změny. 1.vydání.Ostrava:Nakladatelství ANAG 2013. 79 s. ISBN 978-80-7263-819-2

Dále § 2934 NOZ : slouží-li domácí zvíře vlastníku k výkonu povolání či k jiné výdělečné činnosti nebo k obživě, anebo slouží-li jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením, zproští se vlastník povinnosti k náhradě, prokáže-li, že při dozoru nad zvířetem nezanedbal potřebnou pečlivost, anebo že by škoda vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti. Za týchž podmínek se povinnosti k náhradě zproští i ten, komu vlastník zvíře svěřil. Pro vysvětlení lze zde použít judikát podle staré právní úpravy. V tomto rozhodnutí Nejvyšší soud podřadil chov dobytka v rámci podnikání v oblasti zemědělské produkce pod provozní činnost. Pokud dobytek unikne z ohradníku a způsobí škodu, jde o škodu způsobenou provozní činností, za kterou vlastník dobytka odpovídá. Liberovat by se vlastník dobytka mohl jen tím, že šlo o neodvratitelnou událost nemající původ v povaze provozu. Podle nového občanského zákoníku se v případě vzniku škody v důsledku uprchnutí zvířete se přednostně použijí § 2933 a následující. Toto ustanovení dopadá pouze na vlastníky domácích zvířat a dobytek mezi domácí zvířata patří, neboť na svobodě se standardně bez člověka nevyskytuje. Vlastník chovu se tedy podle nové úpravy může liberovat.⁵⁷

§ 2935 zákona č. 89/2012 Sb.: (1) odňala-li třetí osoba svémocně zvíře vlastníku nebo osobě, které vlastník zvíře svěřil, nahradí třetí osoba škodu způsobenou zvířetem sama, prokáže-li vlastník nebo osoba, které vlastník zvíře svěřil, že odnětí nemohli rozumně zabránit; jinak společně a nerozdílně s nimi. (2) kdo zvíře svémocně odňal, nemůže se zprostit povinnosti k náhradě.

Podle § 1014 zákona č. 89/2012 Sb. má vlastník zvířete právo zvíře na cizím pozemku stíhat.⁵⁸ A způsobí-li věc, zvíře nebo roj včel na pozemku škodu, má vlastník pozemku právo na její náhradu.

---

⁵⁷ Vrajk, M. Judikatura nejvyššího soudu z pohledu nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. 1. Vydání. Ostrava: nakladatelství ANAG, 2013. 675 s. ISBN 978-80-7263-846-8

⁵⁸ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 443s. ISBN 978-80-7208-922-2

7. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU NA ZVĚŘI A ZVÍŘATECH

7.1. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU NA ZVĚŘI

Odpovědnost za škodu způsobenou na zvěři upravuje zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti v § 56, a to tak, že za škodu na zvěři odpovídá každý, kdo ji způsobil porušením právní povinnosti. Škodou na zvěři se rozumí zejména neoprávněný lov zvěře (pytláctví), úhyn zvěře, zničení hnízdišť, poškození nebo zničení prostředí nutného pro život zvěře a vypuštění živočichů, kteří mohou narušit přírodní rovnováhu nebo narušit genofond geograficky původního druhu zvěře. Na náhradu škody má nárok uživatel honitby. Pro uplatnění nároku na náhradu této škody platí obecné předpisy. Toto ustanovení zákona o myslivosti obsahuje výklad toho, kdo má odpovědnost za škodu, kdo má nárok na náhradu škody, tím je uživatel honitby a jsou zde vyjmenovány druhy škod na zvěři, ale jak uplatnit nárok na náhradu této škody zákon o myslivosti neupravuje a odkazuje na obecnou úpravu, kterou je občanský zákoník.

K zákonu č. 449/2001 Sb. se použije podpůrně zákon o přestupcích, který v § 35 písm. f považuje za přestupek neoprávněný lov zvěře. Tento zákon se užije pouze v případech, na které by speciální úprava zákona o myslivosti nedopadala.⁵⁹

Neoprávněný lov zvěře neboli pytláctví řeší trestní zákon č. 40/2009 Sb. v § 304 (1) kdo neoprávněně loví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné, nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede nebo přechovává neoprávněně ulovenou zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty. Předpokladem pro naplnění skutkové podstaty trestného činu pytláctví je neoprávněné ulovení zvěře, těmi kdo nejsou tzv. oprávněnými lovci. Za

---

⁵⁹Jemelka, L., Vetešník, P. Zákon o přestupcích a přestupkové řízení. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 232 s. ISBN 978-80-7400-501-5

oprávněného lovce je třeba považovat toho, kdo je legálním uživatelem honitby a to buď to jako přímo uživatel honitby, nebo jako člen mysliveckého sdružení, popř. oprávněný zaměstnanec české právnické osoby, které byla honitba pronajata a také lovecký host.

Tyto osoby, pokud uloví zvěř bez povolenky k lovu, se nedopouští pytláctví podle trestního zákona, ale pouze disciplinárního deliktu.⁶⁰

Za přípravu trestného činu pytláctví nelze pachatele stíhat, protože v zákoně není uvedeno, že příprava je trestná. Problematické je stíhání pro pokus trestného činu pytláctví. Tohoto trestného činu se lze dopustit pouze úmyslně. Úmysl pachatele musí zahrnovat i to, že chtěl, nebo alespoň byl srozuměn s tím, že způsobí škodu na zvěři či na rybách vyšší než nepatrnou, tedy vyšší než 5000 Kč.⁶¹

7.2. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU NA ZVÍŘATECH

Odpovědnost za škodu způsobenou na zvířatech upravuje několik právních předpisů, jako např. nový občanský zákoník, zákon o rybářství, atd.

V první řadě je důležité se věnovat právní úpravě této odpovědnosti v novém občanském zákoníku. Ten, jak je uvedeno výše, definuje pojem zvíře, jako smysli nadaného živého tvora. Hodnota živého zvířete nemusí být proto dána jeho obecnou cenou, což se odráží např. i v úpravě náhrady škody v § 2970

---

⁶⁰ Staněk, J. Jak posuzovat trestný čin pytláctví, *Trestněprávní revue* 9/2012, s. 202, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=nrptembrgpxi4s7hfpvg5dsl4zdamq&conversationId=5417608>

⁶¹ Šíma. A. Pytláctví po rekodifikaci trestního zákona, *Myslivost* 2010, dostupné na: <http://www.myslivost.cz/Aktuality/PYTLACTVI---po-rekodifikaci-trestniho-zakona.aspx>

zákona č. 89/2012 Sb.⁶², který říká, že při poranění zvířete nahradí škůdce účelně vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví zraněného zvířete, tomu kdo je vynaložil; požádá-li o to, složí mu škůdce na tyto náklady přiměřenou zálohu. Náklady spojené s péčí nejsou neúčelné, i když podstatně převyšují cenu zvířete, pokud by je vynaložil rozumný chovatel v postavení poškozeného. Příkladem je: pokud někdo zraní kočku, musí zaplatit všechny vynaložené náklady na její vyléčení, ale kdyby tyto náklady byly příliš vysoké a zbytečné, platit je nemusí. Při poranění nebo zabití zvířete je aplikovatelné i právní pravidlo o ceně zvláštní obliby.⁶³ Cena zvláštní obliby je v § 2969 zákona č. 89/2012 Sb.: poškodí-li škůdce věc ze svévole nebo škodolibosti, nahradí poškozenému cenu zvláštní obliby. Příkladem je: pokud někdo schválně usmrtí kočku tím, že na ní úmyslně najíždí autem pro potěšení, a ta kočka byla jedinou společnicí starého pána, měl by škůdce zaplatit cenu zvláštní obliby. Škůdce má povinnost nahradit cenu zvláštní obliby při poškození věci ze svévole nebo škodolibosti. Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku vysvětluje tyto dva pojmy: svévole směřuje k samotnému způsobení škody, škodolibost směřuje k osobě poškozeného.⁶⁴

Dalším předpisem, ve kterém lze nalézt odpovědnost za škodu způsobenou na zvířatech je trestní zákoník č. 40/2009 Sb. v § 302 : kdo týrá zvíře

- a) Zvláště surovým nebo trýznivým způsobem, nebo
- b) Surovým nebo trýznivým způsobem veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

Objektem trestného činu týrání zvířat je zájem na ochraně zvířat, která jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení. Trestné je týrání zvířat jak volně žijících, tak i chovaných v péči lidí. Trestní zákoník neobsahuje definici

---

⁶² Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 226s. ISBN 978-80-7208-922-2

⁶³ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 1048s. ISBN 978-80-7208-922-2

⁶⁴ Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, 1047s. ISBN 978-80-7208-922-2

týrání zvířete, obecně se týráním rozumí určitý způsob zlého nakládání s živým tvorem, které mu působí nějaké útrapy a příkoří.⁶⁵

Týrání zvířat upravuje hlavně zákon na ochranu zvířat proti týrání č. 246/1992 Sb., který v § 2 říká, že týrání zvířat se zakazuje a zakazují se všechny formy propagace týrání zvířat. V tomto zákoně je dále zakotveno, v § 4, co se považuje za týrání.

7.3. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU NA RYBÁCH

Jak již bylo psáno, ryby jsou označovány jako zvířata hospodářská. Odpovědnost za škodu na nich upravuje zákon o rybářství č. 99/2004 Sb. v § 12 odst. 11 tak, že za škodu způsobenou na rybí obsádce v rybářském revíru nebo na rybníku nebo ve zvláštních rybochovných zařízeních odpovídá osoba, která ji způsobila. K vymáhání škody je oprávněn uživatel rybářského revíru nebo rybníkář.

Zákon o rybářství zřejmě předpokládá, že uživatel revíru není přímo vlastníkem rybí obsádky, ovšem na druhé straně vychází z existence majetkových práv uživatele revíru k této obsádce (když mu přiznává právo uplatňovat nárok na náhradu škody).⁶⁶

Pokud jde o stanovení výše škody, pak je možno uvažovat tak, že uživatel revíru hospodáří ve vymezené části vodního útvaru, který zahrnuje určitou více či méně stabilní rybí obsádku. Vznikne-li tedy škoda na rybí obsádce určitého revíru, není nutné a ani možné prokazovat vztah uživatele k té které uhynulé rybě,

---

⁶⁵ Šámal, P a kol., Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2012, 3011 s. ISBN 978-80-7400-428-5, také dostupné na: <https://www.beck-online.cz>

⁶⁶ Šíma, A. Zákon o rybářství. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 46 s. ISBN 978-7357-924-1

ale postačí, že uživatel prokáže, že úhyn postihl obsádku revíru, na němž vykonává rybářské právo.⁶⁷

Rybníkář má tedy nárok na náhradu škody za ryby, které vlastní ve svém rybníce. Z tohoto vyplývá, že ryby v revíru jsou věci ničí a nemůže tedy vzniknout uživateli rybářského revíru majetková škoda. Pro upřesnění lze uvést příklad z judikatury kdy kromě nároku na ušlý zisk je dán i nárok na náhradu skutečné škody, která není dána hodnotou uhynulých ryb z titulu jejich vlastnictví, ale náklady, které musí MO ČRS vynaložit na obnovu stavu vyvolaného škodnou událostí (tedy na nové zarybnění takovými rybami, které uhynuli v důsledku znečištění), neboť jde o náklady, které byly vynaloženy zbytečně /aniž by se dostavil očekávaný výsledek), tedy půjde o náklady, které MO ČRS vynaložila na původní zarybnění a další náklady, třeba na příkrmování obsádky, údržbu a ochranu revíru apod.⁶⁸

Zákon č. 99/2004 o rybářství také upravuje v § 30 písm. i přestupek, kterého se dopustí fyzická osoba tím, že neoprávněně chytá ryby.

Náhrady škod na rybách způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy upravuje zákon o poskytování náhrad škod způsobených zvláště vybranými chráněnými živočichy. O čemž bude pojednávat kapitola níže.

---

⁶⁷ Šíma, A. Zákon o rybářství. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 47 s. ISBN 978-7357-924-1

⁶⁸Šíma, A., Náhrada škody na rybách, 2010, dostupné na: http://www.crs-sus.cz/ryba/src/skody_ryby.htm

8. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU VYBRANÝMI ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝMI ŽIVOČICHY

V zákoně o myslivosti v ustanovení o neuhrazovaných škodách způsobených zvěří se s odstavci 3 píše o zvěři, jejíž početní stavy nelze snižovat lovem, a které to jsou, upravuje zákon o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.

Někteří živočichové mohou působit značné hospodářské škody. Relativně nadměrný výskyt bývá, ale soustředěn pouze v určitých lokalitách a rozhodně nelze hovořit o celkovém přemnožení zvláště chráněných druhů. Škodu mohou působit i nepřemnožené populace, dokonce i jedinec, který se náhodou v určitém regionu vyskytl. Tento zákon se vztahuje jen na náhradu škod na některých druzích majetku a jen na škodu způsobenou vybranými druhy zvláště chráněných živočichů.⁶⁹ Podle důvodové zprávy k tomuto zákonu se hradí jen některé škody, protože volně žijící živočichové vyvolávající škody patří mezi vlivy přírody a jako takové se mohou označit za charakteristiku prostředí (škody způsobené složkami životního prostředí stejně jako např. škody způsobené kalamitami jsou jen projevem systému, jehož součástí je člověk).⁷⁰ Vybranými živočichy podle zákona č. 115/2000 Sb. jsou bobr evropský, vydra říční, kormorán velký, los evropský, medvěd hnědý, rys ostrovid, vlk. Dále v § 4 zákona č. 115/2000 Sb. je uvedeno za co se poskytuje náhrada škody, a to na životě nebo zdraví fyzické osoby, vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k hlídání vybraných domestikovaných zvířat, rybách, včelstvech a včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách, trvalých porostech, uzavřených objektech, nebo

---

⁶⁹Beck-online, Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, 115/2000, Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=oz5f6mrqgayf6mjrgvpwi6rnnga&conversationId=5695005>

⁷⁰ Beck-online, Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, 115/2000, Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=oz5f6mrqgayf6mjrgvpwi6rnnga&conversationId=5695005>

movitých věcech v uzavřených objektech za předpokladu stanoveným tímto zákonem.

Odpovědnost za náhradu škody má podle tohoto zákona stát. Stát v tomto případě živočichy nevlastní, ale tím, že hradí škodu, se snaží zabránit nelegálním lovům těchto chráněných živočichů. Podle tohoto zákona se hradí jen skutečná škoda a nehradí se ušlý zisk. V § 5 zákona č. 115/2000 Sb. jsou upraveny podmínky pro náhradu škody, a to tak, že se nahrazuje škoda, která je prokazatelně způsobená na území České republiky vybraným živočichem, musí být splněny podmínky tímto zákonem stanovené a v době kdy ke škodě došlo, musel být živočich zvlášť chráněný podle zvláštního předpisu. Dále v tomto ustanovení lze nalézt, kdy se škoda nehradí.

Nárok na náhradu škody podle zákona č. 115/2000 Sb. musí poškozený uplatnit do 48 hodin od jejího zjištění místně příslušnému orgánu ochrany přírody, a to podle místa, kde ke škodě došlo. V § 8 jsou upraveny lhůty k uplatnění nároku na náhradu škody podle jednotlivých druhů škod i podle zvláštností u některých vybraných živočichů. U všech škod kromě škody na zdraví jsou stanoveny krátké subjektivní lhůty, to je dáno tím, že tyto případy se musí prošetřit co nejdříve, protože důkazy rychle mizí.⁷¹ U škody na zdraví je to nejpozději do dvou let od vzniku škody.

Jedním ze zvláště chráněných živočichů, který způsobuje značné škody je bobr evropský. V České republice byl ilegálně vysazen v devadesátých letech. Bobr je silně ohrožený druh, který škodí na vodních tocích a rybnících a tyto škody majitelů uhrazeny nejsou podle zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Nejsou také hrazeny škody vzniklé podmáčením, tedy snížená produkce lesů a podmáčené zemědělské pozemky, na kterých nelze hospodařit. Bobr nejvíce ničí hráze rybníků, které pak

---

⁷¹ Beck-online, Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, 115/2000, Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=oz5f6mrqgayf6mjrgvpwi6rnnga&conversationId=5695005>

nejdou schopny zadržovat povodňové stavy vody. K zásahu do bobřích děl je třeba mít povolení státní správy ochrany životního prostředí⁷², k povolení výjimky podle § 56 písm. d zákona o ochraně přírody a krajiny musí být splněny určité podmínky a těmi jsou: je třeba, aby převažoval veřejný zájem, prokazatelně dokázat neexistenci jiného uspokojivého řešení a skutečnost, že populace druhu, který je předmětem žádosti, bude udržena ve stavu příznivém z hlediska ochrany.⁷³

Určitě by bylo dobré, aby se hradily škody způsobené bobrem, což by znamenalo, že by se měl změnit zákon o poskytování náhrad škod vybranými zvláště chráněnými živočichy.

8.1. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU VYBRANÝMI ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝMI ŽIVOČICHY NA RYBÁCH

Náhradu škody na rybách lze poskytnout jen tehdy, byla-li škoda způsobena kormoránem velkým nebo vydrou říční, pokud byli v době, kdy ke škodě došlo zapsáni v seznamu zvláště chráněných živočichů. Seznam těchto živočichů je uveden v příloze vyhlášky ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb.. Kormorána velkého v této příloze již nelze nalézt, protože byl ze seznamu vyřazen.⁷⁴ Důvodem tohoto vyřazení je nárůst populace kormorána velkého díky jeho intenzivní ochraně a ve smyslu ochrany zvláště chráněných druhů volně žijících živočichů spíše škodí.⁷⁵ Kormorán zvláště chráněným

---

⁷²Králíček, L. Co dál s bobrem? Myslivost, 2011, Dostupné na: <http://www.myslivost.cz/Aktuality/Co-dal-s-bobrem-.aspx>

⁷³ Miko, L. Borovičková, H a kolektiv. Zákon o ochraně přírody a krajiny, 2. vydání, Praha 2007, 252 s. ISBN 978-80-7179-585-8, Dostupné na : www.beck-online.cz

⁷⁴ Šíma, A. Zákon o rybářství. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 47 s. ISBN 978-7357-924-1

⁷⁵ Šedina, P. Vyřazení kormorána velkého ze seznamu zvláště chráněných druhů, 2013, Dostupné na: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/Pravo-v-ochrane-prirody/vyrazeni-kormorana-velkeho.html>

živočichem zůstává, ale škody, které způsobí na rybách, nebude možné hradit. Rybáři jsou ovšem nadále nuceni žádat o výjimku na plašení a odstřel kormorána, protože se na něj vztahuje obecná ochrana zakotvená v čl. 5, 6, 7, a 9 směrnice č 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků, které byli do legislativy transponovány prostřednictvím § 5a a §5b zákona o ochraně přírody. Mezi další podmínky patří, že se kormorán i vydra v době a na místě vzniku škody prokazatelně zdržovali. Byla-li škoda způsobena na rybách v sádkách, rybích líhních a odchovných, klecových odchovech nebo pstružích farmách, poskytne se náhrada škody jen tehdy, pokud byla tato zařízení v době vzniku škody oplocena a na případném přítoku a odtoku vody opatřena mřížkami bránícími vniknutí vydry.⁷⁶

K uplatnění nároku na náhradu škody je zapotřebí splnit podmínky, které jsou stanoveny v zákoně o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy a jsou uvedeny v předchozí kapitole. Vzniklá škoda tedy musí být ohlášena do 48 hodin od jejího zjištění. O poskytnutí náhrady škody poškozený požádá krajský úřad příslušný podle místa, kde ke škodě došlo. Pokud jde o škodu na rybách způsobenou kormoránem velkým nebo vydrou říční, do 10 dnů ode dne kdy se poškozený o škodě dozvěděl, nejpozději do 6 měsíců.⁷⁷

Vydra říční je dalším ze zvláště chráněných živočichů, kteří škodí nejvíce rybářům, protože v potravě vydry vždy dominuje rybí složka. Výše škody na rybách se prokazuje znaleckým posudkem. Odborný posudek odhaduje škody způsobené vydrou říční, musí být vypracován na základě dvou kontrol na místě ve škodném období.⁷⁸

---

⁷⁶ Šíma, A. Zákon o rybářství. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 47 s. ISBN 978-7357-924-1

⁷⁷ Šíma, A. Zákon o rybářství. Komentář. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 48 s. ISBN 978-7357-924-1

⁷⁸Jak žádat o náhradu škod, Dostupné na : http://www.alkawildlife.eu/page.php?mx=7_vydra-a-skody&ax=3_jak-zadat-o-nahradu-skod&lx=cz&ft=&us=

9. PRAVIDLA A POSTUPY PŘI OCEŇOVÁNÍ VÝŠE NÁHRADY

Škody způsobené na lesích, řeší vyhláška Mze č. 55/1999 Sb. o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích. V § 1 této vyhlášky je upraven způsob výpočtu výše újmy nebo škody, které vznikají:

- a) Na lesním pozemku v důsledku
  1. Trvalého odnětí nebo trvalého omezení plně dřevoprodukční funkce lesa
  2. Dočasného odnětí nebo dočasného omezení plnění produkční funkce
  3. Trvalého poškození plnění produkční funkce
  4. Dočasného poškození plnění produkční funkce
- b) Na lesním porostu v důsledku
  1. Zničením lesního porostu,
  2. předčasného smýcení lesního porostu,
  3. snížení přírůstu lesního porostu
  4. snížení produkce lesního porostu
  5. snížení kvality lesního porostu
  6. krádeže dřevní hmoty na pni
- c) z mimořádných a nákladově náročnějších opatření při hospodaření v lesích

V § 2 této vyhlášky je upraven výpočet náhrady škody, a to v odstavci 1 tak, že celková škoda se vypočítá jako součet jednotlivých škod. Podle odstavce 2 se výše jednotlivých škod pro účely této vyhlášky zjistí pomocí dále uvedených vzorců a výsledek se zaokrouhlí na celé koruny. Pro výpočet náhrady škody jsou dále v této vyhlášce uvedeny vzorce.

Zákon č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy řeší rozsah náhrady škody v § 7: při škodě na životě fyzické osoby způsobené vybraným živočichem a při škodě na zdraví fyzické osoby.

Dalším předpisem, který upravuje výši náhrady škody je vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 360/2000 o stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených plodinách a na lesních porostech. Způsob výpočtu lze nalézt hned v § 1 odst. 1 : výše náhrady škody se určí jako obvyklá cena. Obvyklá cena je cena, která by byla dosažena při prodeji obdobného vymezeného domestikovaného zvířete, psa sloužícího k jejich hlídání, ryb včelstev, včelařského zařízení v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni vzniku škody, a nelze-li přesně určit den vzniku škody, ke dni kdy s největší pravděpodobností škoda vznikla. A v § 1 odst. 2: výše náhrady škody při částečném poškození se určí rozdílem mezi obvyklou cenou a cenou, která by byla realizována v obvyklém obchodním styku v tuzemsku za poškozený předmět, případně výši prokazatelně vynaložených nákladů na odstranění následků poškození v § 2 je upraven způsob výpočtu náhrady škody na nesklizených polních plodinách: výše náhrady škody se určí podle tržních cen plodin dosažených v době jejich předchozí sklizně, přičemž se vychází z obvyklého výnosu v daném místě.⁷⁹ § 3 řeší způsob výpočtu náhrady škody způsobené na lesních porostech tím, že odkazuje na vyhlášku č. 55/1999 Sb.

Jak bylo psáno v předchozích kapitolách, odpovědnost za škodu způsobenou zvěří a na zvěři upravuje zákon o myslivosti. Dále existuje metodická příručka, která upravuje zjišťování způsobené škody tak, že se zjišťuje skutečný rozsah a plocha, na které byla škoda zvěří způsobena, kdo škodu způsobil, na jaké zemědělské plodině a předpokládaná doba kdy škoda vznikla, případně se vymezí časové období.⁸⁰

---

⁷⁹Vyhláška Min. životního prostředí č. 360/2000 Sb. o stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených plodinách a na lesních porostech § 1, § 2

⁸⁰ Charvát, A., Mikulka, J., Metodická příručka-při uplatňování škody způsobené zvěří na zemědělských pozemcích, polních plodinách a zemědělských porostech ve smyslu zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti, vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky, Praha, 2011, dostupné na: <http://www.kisjm.cz/default.asp?ids=2468&ch=300&typ=1&val=128865>

10. SROVNÁNÍ S CIZÍ PRÁVNÍ ÚPRAVOU

Evropské soukromoprávní úpravy vyčleňují postupně, od posledních desetiletí minulého století, zvířata z kategorie věcí v právní smyslu. Příkladem je rakouské ABGB § 285 písm. a, německý BGB § 90 písm. a a švýcarské ZGB čl. 614 písm. a. Podle těchto úprav zvířata věcmi nejsou a chrání je zvláštní zákony.⁸¹

10.1. SLOVENSKO

Pokud jde o právní postavení zvířete ve slovenském právu, na rozdíl od většiny států Evropské unie na Slovensku stále ještě přetrvává právní pojetí zvířete jakožto objektu, věci. Na Slovensku neexistuje právní úprava, která by uznala, že zvíře je bytost cítící bolest a utrpení, a která by zajistila ochranu důstojnosti zvířete.⁸² Slovensko nemá zákon na ochranu zvířat, ta je upravena v zákoně č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov. Volně žijící živočichové jsou na Slovensku ve vlastnictví státu. Dále slovenský trestní zákoník upravuje týrání zvířat a zanedbání péče o zvířata. Dalším důležitým zákonem je zákon č. 282/2002 Z.z., kterým sa upravujú niektoré podmínky država psov.⁸³

10.2. POLSKO

V Polsku je podle soukromoprávního pojetí základem občanský zákoník neboli Kodeks cywilny. Podle ustanovení o věcech lze vyvodit, že volně žijící živočichové se za věc nepovažují a nejsou předmětem vlastnictví. Zvěř podle zákona o myslivosti, pokud je na svobodě, tedy divoce žijící, je výslovně prohlášena za předmět státního vlastnictví. Zákon na ochranu zvířat říká, že zvíře není věcí, je definováno jako živá bytost, schopná vnímat utrpení, a člověk je

---

⁸¹Eliáš K.: Objekt vlastnického práva a návrh občanského zákoníku (Také o abstrakci v juristickém myšlení), [Právní rozhledy 11/2011, s. 410], také dostupné na: www.beck-online.cz

⁸² Mullerová H., Stejskal V., Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, 183 s. 978-80-200-2317-9

⁸³ Mullerová H., Stejskal V., Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, 187 s. 978-80-200-2317-9

povinen si jej vážit, chránit je a pečovat o ně. Dalším polským zákonem důležitým pro ochranu zvířat je zákon o pokusech na zvířatech. Předmětem úpravy tohoto zákona jsou jenom obratlovci, zatímco obsah zákona o ochraně zvířat zahrnuje rovněž jiná zvířata, tedy i bezobratlé.⁸⁴

10.3. NĚMECKO

Podle německého občanského práva zvířata nejsou věci a náleží jim ochrana podle zvláštních zákonů. Podle § 903 občanského zákoníku si vlastník věci s ní může dělat, co uzná za vhodné, avšak v případě zvířat, která vlastní, musí respektovat ustanovení zvláštních právních předpisů. V německém trestním právu zůstávají zvířata věcmi. Zde je upraveno pytláctví a to zvláště na rybách a zvláště na zvěři. Dalším zákonem upravující postavení zvířat je spolkový zákon na ochranu zvířat. Tato úprava se vztahuje na zvířata v lidské péči i na zvířata divoce žijící a dále upravuje týrání zvířat. Úprava volně žijících živočichů lze nalézt v zákoně o ochraně přírody a péči o krajinu. V rámci myslivosti je zvěř upravena ve spolkovém loveckém zákoně. Důležité je také Nařízení k ochraně volně žijících druhů živočichů a rostlin, které obsahuje seznamy druhů zvláště chráněných a silně chráněných živočichů.⁸⁵

10.4. ŠVÝCARSKO

V roce 2003 se Švýcarsko zařadilo mezi evropské státy, které zvířata nepovažují za věci. Ve švýcarském občanském zákoníku je stanoveno, že zvířata nejsou věci, ale pokud není příslušný zvláštní předpis, platí pro zvířata ustanovení vztahující se na věci. Podle tohoto zákona jsou zvířaty všechna zvířata, nejen obratlovci. Tento občanský zákoník dává možnost soudu přiznat zvířeti ve sporných případech samostatné postavení strany, toto se vztahuje jen na zvířata domácí. Dalšími důležitými švýcarskými předpisy jsou spolkový zákon na

---

⁸⁴ Mullerová H., Stejskal V., Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, 191 s. 978-80-200-2317-9

⁸⁵ Mullerová H., Stejskal V., Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, 201 s. 978-80-200-2317-9

ochranu zvířat a prováděcí nařízení Spolkové rady na ochranu zvířat. Zákon na ochranu zvířat upravuje trestný čin úmyslného týrání zvířete a nedbalostní.⁸⁶

10.5. RAKOUSKO

Rakouský občanský zákoník ABGB stanoví v § 285 písm. a, že zvířata věcmi nejsou, ale může se s nimi nakládat jako s věcmi, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.⁸⁷ Tato úprava, která byla jedním ze vzorů nového občanského zákoníku, tedy výslovně dodává, že zvířata jsou chráněna zvláštními právními předpisy.⁸⁸ Mezi další zákony patří: zákon na ochranu zvířat, který zvířata označuje jako spolubytosti. Tento zákon zavedl institut ombudsmana pro ochranu zvířat. Ombudsmanovým nejdůležitějším úkolem je zastupovat zájmy ochrany zvířat. Ombudsman tedy sleduje v obvodu své působnosti činnosti a řízení související s ochranou zvířat. Mezi další úpravy týkající se zvířat je třeba zmínit například regulaci chovu plemen psů ve Vídni, ta chovatelům vybraných plemen psů přikazuje mít speciální průkaz a dolnorakouskou regulaci chovu psů, podle tohoto existují dvě zvláštní kategorie psů.⁸⁹

---

⁸⁶ Mullerová H., Stejskal V., Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, 208 s. 978-80-200-2317-9

⁸⁷ Mullerová H., Stejskal V., Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, 221 s. 978-80-200-2317-9

⁸⁸ Stuna, S., Švestka J.,: K pojmu věc v právním smyslu v návrhu nového občanského zákoníku, [Právní rozhledy 10/2011, s. 366] , také dostupné na: www.beck-online.cz

⁸⁹ Mullerová H., Stejskal V., Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, 229 s. 978-80-200-2317-9

11. ZÁVĚR

Tato diplomová práce se věnuje náhradě škody způsobené zvěří a na zvěři a souvisejícím institutům, jako je odpovědnost za škodu a vlastnictví. V této době vlastní skoro každý nějaké to zvíře a tím pádem se může dostat do situace, kdy jako vlastník zvířete bude povinen k náhradě škody za škodu, kterou způsobilo jeho zvíře, anebo naopak bude jako poškozený požadovat náhradu škody. Úplně stejné situace mohou nastat, pokud se bude jednat o zvěř. Jak je uvedeno v této práci, tak zvěř je upravena zákonem o myslivosti, jako obnovitelné přírodní bohatství, ke kterému vzniká vlastnictví výkonem práva myslivosti, a to tak, že vlastnictví ke zvěři ulovené patří uživateli honitby a neulovená zvěř nepatří nikomu. Z toho vyplývá, že odpovědnost za škodu nese uživatel honitby.

Pro přehlednost jsem ve své diplomové práci nejdříve uvedla historický přehled toho, jak se vyvíjely předpisy, které upravovaly postavení zvířat a zvěře. Tyto předpisy jsem rozdělila do jednotlivých období, do kterých patřily. Jistě jedním z nejdůležitějších předpisů je obecný zákoník občanský ABGB z roku 1811, který u nás platil až do roku 1950. Upravoval přivlastnění lovem zvířat, nabytí vlastnictví přírůstkem z vrhu zvířat a důležité ustanovení o povinnosti k náhradě škody způsobené zvířetem. Tuto kapitulu zakončuji podkapitolou s názvem občanský zákoník 1964, kde jsem shrnula potřebná ustanovení, která upravují odpovědnost za škodu a vlastnictví.

V další části této práce jsem se věnovala pojmu zvíře, zvěř a živočich. Pojem zvíře definuje nový občanský zákoník v § 494 jako smysly nadaného živého tvora, ustanovení o věcech se na zvířata použijí, jen pokud neodporují jejich povaze. Důležité je určitě i to, že nový občanský zákoník rozlišuje zvířata jako divoká a domácí. Zvěř, jak jsem již psala, upravuje zákon o myslivosti. Tento zákon rozděluje zvěř do dvou skupin, a to na zvěř, kterou nelze lovit a zvěř, kterou lze obhospodařovat lovem. Pojem živočich nemá legální definici, ale obsahuje ho zákon o ochraně přírody a krajiny a dále je zde uveden také pojem zvlášť chráněný živočich.

Následně se ve své diplomové práci věnuji vlastnictví obecně a vlastnictví zvíře a zvířat, protože tento institut je velmi důležitý pro zjišťování, kdo je odpovědný za škodu, kterou zvíře nebo zvěř způsobila. Nejprve bych uvedla co to vlastně vlastnické právo je. Vlastnictví upravuje hlava II. díl třetí nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. Vlastnictví podle § 1011 je tedy vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné a nehmotné, jsou jeho vlastnictvím. Dále mi přišlo důležité zde zmínit institut věcí, jejich rozdělení a nabytí vlastnictví. Nejdůležitějším v této části je jistě vlastnictví zvíře a zvířat. Vlastnictví zvířete je upraveno v novém občanském zákoníku. Jak je uvedeno výše, tento zákoník rozlišuje zvířata divoká a domácí, kdy divoká zvířata jsou bez pána a vlastnictví k nim se nabývá jejich zajištěním. Dále je zde upraveno nabytí vlastnického práva nálezem, kdy po uplynutí určité lhůty se zvíře stává vlastnictvím nálezce a přirozeným přírůstkem tak, že plody, které vydává zvíře, jsou ve vlastnictví vlastníka zvířete. Vlastnictví zvíře je upraveno v zákoně o myslivosti. Vlastnictví vzniká výkonem práva myslivosti. Jedním z největších problémů je vlastnictví k rybám. Ryby v rybníku jsou ve vlastnictví majitele rybníku, problém nastává při vlastnictví k rybám v tekoucích vodách, protože tyto ryby patří mezi divoká zvířata a jsou tedy zvířaty bez pána, nejsou tedy předmětem vlastnického práva a vlastnictví k nim se nabývá až jejich ulovením.

Na toto téma navazují kapitolou odpovědnost za škodu obecně, kde zmiňuji důležité předpoklady odpovědnosti za škodu, kterými jsou delikt, újma kauzální nexus a zavinění. Újmu nový občanský zákoník rozlišuje na újmu na jmění, která se nazývá škoda a újmu nemajetkovou.

Dále pokračuji odpovědností za škodu způsobenou zvěří. Odpovědnost za škodu způsobenou výkonem práva myslivosti nalezneme v § 52 zákona o myslivosti. Tento zákon dále upravuje i škody, které se nehradí. V tomto zákoně nenalezneme výši náhrady škody, a proto se použije § 2952 nového občanského zákoníku, který říká, že se hradí skutečná škoda a ušlý zisk. Škodu způsobenou zvířetem upravuje nový občanský zákoník v § 2933 tak, že škodu, kterou způsobilo zvíře, hradí jeho vlastník.

Na toto navazují odpovědnosti za škodu způsobenou na zvěři a na zvířatech. Odpovědnost způsobenou na zvěři upravuje § 56 zákona o myslivosti. Podle tohoto zákona se škodou na zvěři rozumí např. neoprávněný lov, ten upravuje také trestní zákoník v § 304 a nazývá se „pytláctví“. Odpovědnost za škodu způsobenou na zvířatech upravuje hlavně nový občanský zákoník v § 2970, kde je uvedeno, že škůdce nahradí účelně vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví zraněného zvířete tomu, kdo je vynaložil. Dalším ustanovením, které je použitelné je § 2969, který pojednává o ceně zvláštní obliby, tuto cenu zaplatí ten, který ze škodolibosti nebo svévole způsobil škodu na zvířeti. Mezi předpisy upravující tuto škodu také patří trestní zákoník § 302 týrání zvířat a zákon na ochranu zvířat proti týrání.

V návaznosti na předchozí část se věnuji také odpovědnosti za škodu způsobenou vybranými zvláště chráněnými živočichy. Toto upravuje zákon o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Podle tohoto zákona má odpovědnost za škodu stát, ten tedy hradí škodu, i když není jejich vlastníkem. Důvodem proč stát tuto škodu hradí je to, že se snaží zabránit nelegálnímu lovu těchto živočichů. Zmiňuji se zde o bobru evropském, který způsobuje velké škody, které podle tohoto zákona nejsou hrazeny a patří mezi zvláště chráněné živočichy. Zde jsem považovala za vhodné zmínit škodu způsobenou vybranými zvláště chráněnými živočichy na rybách. Náhrada této škody se poskytuje, jen pokud je škoda způsobená kormoránem velkým nebo vydrou říční.

V návaznosti na odpovědnost za škodu uvádím v další části pravidla a postupy při oceňování výše náhrady. To upravuje například vyhláška č. 55/1999 Sb. o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích, zákon č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, vyhláška č. 360/2000 Sb. o stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených plodinách a na lesních porostech. Pro tyto účely byla vydána metodická příručka při uplatňování škody

způsobené zvěří na zemědělských pozemcích, polních plodinách a zemědělských porostech.

V poslední kapitole jsem považovala za vhodné zmínit se o srovnání s cizí právní úpravou, kde jsem srovnávala Slovensko, které jako jediné z mnou zmíněných států zvíře stále považuje za věc, dále jsem zde uvedla Polsko, Německo, Švýcarsko a Rakousko.

Závěrem bych chtěla říci, že jsem ráda za toto téma, které jsem si zvolila. Díky této práci jsem si rozšířila své vědomosti o odpovědnosti za škodu a náhradě škody, která jistě není jednoduchou záležitostí. Doufám, že tato práce alespoň některé problémy související s tímto tématem objasnila.

CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ

I chose this diploma topic because legal concept of animals is one of the biggest changes in the new Civil Code. I focus in my work mainly on liability for damages caused to animals and to animals moreover liability for damages caused to animals and to animals according to the Huntig Act and Fisheries Act.

I describe the goal of my work and reason why I chose the topic in the introduction.

In the second chapter I focus on historical overview, where I mention the most important law documents and legislations which I divide into their historical eras.

The third chapter deals with the term "beast" and "game". I mention legislations, where these terms are adjusted like the new Civil Code, where the term is described that an animal is senses gifted living creature. The term "game" is adjusted by the Hunting Act, it means that "game" is according to the Act renewable natural wealth represented by species of wild fauna. The final term presented in my work is an animal, which is regulated by the Low on the protection of nature and landscape, so it is an individual animal species whose populations are maintained in nature by itself.

The next chapter deals with the ownership of game and animals. First I defined the right of ownership in general, if it is an ownership of animals, it is regulated by the new Civil Code relating to acquisition of ownership appropriation, finding and natural increase. The ownership of the "game" is regulated by the Hunting Act so hunted "game" belongs to the user of the hunting ground whereas unspoiled "game" does not belong to anyone. Hereafter I write about fish. Fish in a pond belong to the owner of the pond, but ownership of fish in flowing water arises from being caught.

The fifth chapter is about liability for damage in general, so I describe liability for damage according to the new Civil Code. Hereafter I focus on assumptions for damage and circumstances excluding the illegality.

In the sixth chapter I focused on liability for damage caused to “game” and animals. First I analyzed liability for damaged caused to “game”, governed the Hunting Act and liability for damage caused to animals, governed in the new Civil Code.

The seventh chapter is focused on liability for damage caused to “game” and animals. Legislation is the same as in the previous chapter, so liability for damage caused to “game” is governed in the Hunting Act and liability for damage caused to animals is governed in the new Civil Code. Thereafter I analyze even criminal legislation of poaching and cruelty to animals.

Eight chapter is dedicated to liability for damage caused by protected animals. I focus on damage which are caused by beaver, cormorant or river otter.

The ninth chapter analyses rules and procedures for the valuation of the amount of compensation. In this chapter I indicated the main laws that govern these issues and also methodological guide for the application of a damage caused by “game”.

In another chapter I compare our legislation to foreign legislation. I mention countries such as Slovakia, Poland, Germany, Switzerland and Austria.

The last chapter is the conclusion, where I summarize everything what I found out in this work.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Mullerová H., Stejskal V., Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, ISBN 978-80-200-2317-9
2. Balík S., Texty ke studiu obecných dějin státu a práva. ZČU Plzeň, 1995,
3. Hemelík T., Rybářství a právo. Praha: ORAC,s.r.o., 2000,
4. Adamová K., Soukup L. prameny k dějinám práva v českých zemích. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004, ISBN 80-86898-04-0
5. Kadlecová, M.; Schelle, K.; Veselá, R.; Vlček, Eduard. Dějiny českého soukromého práva. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, ISBN 978-80-7380-041-3
6. Šíma A. Právní předpisy pro rybáře. Praha: Panorama, 1988
7. Shelle K., Tauchen J., Občanské zákoníky. Nakladatelství KEY publishing s.r.o., 2012, ISBN 978-80-7418-146-7
8. Eliáš, K. a kol., Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012, ISBN 978-80-7208-922-2
9. Šíma, A. Zákon o rybářství. Komentář. 1 .vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, ISBN 978-80-7357-924-1
10. Vrajík, M. Judikatura nejvyššího soudu z pohledu nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. 1. Vydání. Ostrava: nakladatelství ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-846-8

11. Raban,P.,et al. Občanské právo hmotné. Relativní majetková práva. Brno: Václav Klemm- Vydavatelství a nakladatelství, 2013. ISBN 978-80-87713-10-5
12. Bezouška, P, Piechowiczová, L, Nový občanský zákoník nejdůležitější změny. 1. vydání. Ostrava: Nakladatelství ANAG 2013. ISBN 978-80-7263-819-2
13. Šámal, P a kol., Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2012, ISBN 978-80-7400-428-5
14. Miko, L. Borovičková,H a kolektiv. Zákon o ochraně přírody a krajiny, 2. vydání, Praha 2007, 252 s. ISBN 978-80-7179-585-8
15. Charvát, A., Mikulka, J., Metodická příručka-při uplatňování škody způsobené zvěří na zemědělských pozemcích, polních plodinách a zemědělských porostech ve smyslu zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti, vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky, Praha, 2011
16. Jemelka, L., Vetešník, P.Zákon o přestupcích a přestupkové řízení. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-501-5

ČLÁNKY

1. Staněk, J. Jak posuzovat trestný čin pytláctví, Trestněprávní revue 9/2012
2. Králíček, L. Co dál s bobrem? Myslivost, 2011
3. Eliáš K.: Objekt vlastnického práva a návrh občanského zákoníku (Také o abstrakci v juristickém myšlení), Právní rozhledy 11/2011, s. 410

4. Stuna, S., Švestka J.: K pojmu věc v právním smyslu v návrhu nového občanského zákoníku, Právní rozhledy 10/2011, s. 366
5. Černý Jiří, Myslivost jako aktivní ochrana přírody, Myslivost, 2011, květen

PRAMENY

1. Vládní nařízení o myslivosti 127/1941 Sb.
2. Zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti
3. Zákon č. 40/1964 Sb. občanský zákoník
4. Zákon č. 89/2012 Sb. nový občanský zákoník
5. Zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání
6. Zákon č. 166/1999 Sb. o veterinární péči
7. Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny
8. Zákon č. 100/2004 Sb. o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a další opatření k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů
9. Zákon č. 2/1994 Sb. Listina základních práv a svobod
10. Zákon č. 254/2001 Sb. vodní zákon
11. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákon
12. Zákon č. 99/2004 Sb. o rybářství

13. Zákon č. 115/2000 Sb. o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy
14. Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 360/2000 sb. o stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených plodinách a na lesních porostech.
15. Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 55/1999 Sb. o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích
16. Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu č. 19/2000 Sb. m. s.
17. Vyhláška č. 327/2004 Sb. o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin

JUDIKATURA

1. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. července 2008, sp. zn. 28 Cdo 4487/2007

INTERNETOVÉ ZDROJE

1. Historie myslivosti, [online]:
<http://www.myslivot.estranky.cz/clanky/historie-myslivosti/>
2. Změny v nabytí vlastnického práva, [online]:
<http://obcanskyzakonik.justice.cz/>

3. Beck-online. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o myslivosti, 449/2001 Dz. [online]: <https://www.beck-online.cz/>
4. Náhrada újmy v novém občanském zákoníku. [online]: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/>
5. Okolnosti vylučující protiprávnost. [online]: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/>
6. Beck-online, Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, 115/2000, [online]: <https://www.beck-online.cz/>
7. Šedina, P. Vyřazení kormorána velkého ze seznamu zvláště chráněných druhů, 2013, [online]: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/>
8. Jak žádat o náhradu škod, [online] : <http://www.alkawildlife.eu/>
9. Šíma, A., Náhrada škody na rybách, 2010, [online]: http://www.crs-sus.cz/ryba/src/skody_ryby.htm
10. Šíma. A., Pytláctví po rekodifikaci trestního zákona, Myslivost 2010, [online]: <http://www.myslivost.cz/Aktuality/PYTLACTVI---po-rekodifikaci-trestniho-zakona.aspx>